

У К Р А Ї Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

Р І Ш Е Н Н Я

Про затвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2010 рік

Відповідно до пункту 16 частини I статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», розглянувши наданий обласною державною адміністрацією проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2010 рік, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2010 рік (далі – Програма), що додається.
2. Обласній державній адміністрації забезпечити виконання завдань та пріоритетних напрямів розвитку області у 2010 році.
3. Рекомендувати обласній державній адміністрації розробити план заходів із виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2010 рік.
4. Доручити обласній державній адміністрації у двотижневий строк після затвердження обласною радою показників Програми довести їх до виконавців.
5. Постійним комісіям обласної ради розглядати на своїх засіданнях питання про хід виконання Програми та за результатами розгляду вносити відповідні пропозиції.
6. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії обласної ради.

Голова обласної ради

М.Л.Скорик

12 травня 2010 року
№ 1089-V

Додаток
до рішення обласної ради
від 12 травня 2010 року
№ 1089-V

**ПРОГРАМА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА
КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2010 РІК**

ЗМІСТ

1. ОСНОВНА МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ.....	4
2. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ У 2009 РОЦІ.....	5
3. ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ, ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ У 2010 РОЦІ.....	19
3.1. Стабілізація та поступове зростання промислового виробництва.....	22
3.2. Забезпечення ефективного функціонування агропромислового комплексу.....	26
3.3. Подальший розвиток транспортно-транзитного потенціалу області та інформаційних комунікацій.....	29
3.4. Енергозабезпечення та енергоефективність.....	33
3.5. Підтримка подальшого розвитку малого підприємництва.....	34
3.6. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність.....	36
3.7. Подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області.....	38
3.8. Збереження та поліпшення соціальних стандартів якості життя мешканців області:..	40
3.9. Забезпечення гармонійного розвитку особистості.....	45
3.10. Екологічна та техногенна безпека:.....	50
4. Фінансове забезпечення реалізації Програми (джерела формування та фінансування заходів).....	53

ДОДАТКИ:

Додаток І. Основні показники соціально-економічного розвитку області у 2010 році	55
--	----

Додаток ІІ. Перелік діючих регіональних програм	65
---	----

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2010 рік (далі – Програма) розроблена обласною державною адміністрацією відповідно до вимог статті 17 Закону України «Про місцеві державні адміністрації».

Методологічною основою розроблення Програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (стаття 18), постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003р. № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету», постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2009р. № 973 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2010 рік» зі змінами від 24.03.2010р. № 281.

Програма розроблена з урахуванням нормативно-правових актів України з питань державного регулювання галузевого і регіонального розвитку, зокрема, розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2009 р. N 1262-р «Про затвердження плану першочергових заходів щодо соціально-економічного розвитку м. Одеси та Одеської області».

З метою дотримання планомірного процесу реалізації довгострокових стратегічних пріоритетів розвитку області Програма враховує цілі та завдання, які визначені в Стратегії соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на період до 2015 року, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 9 листопада 2007 року № 347-V (далі – Стратегія).

Проект Програми було підготовлено на основі ретельного аналізу ситуації в економічній сфері, чинників кризових проявів, оцінки зовнішніх та внутрішніх ризиків і нових викликів, які принесла світова криза.

Підготовку Програми здійснювали Головне управління економіки та структурні підрозділи обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади з урахуванням пропозицій підприємств, організацій та установ усіх форм власності. До її розробки було долучено наукові кола, депутатський корпус та громадські організації.

Програма включає аналіз соціально-економічної ситуації в області за 2009 рік, характеристику основних проблем розвитку економіки та соціальної сфери, що реалізовуватимуться впродовж року. Крім того, представлені основні прогнозні показники соціально-економічного розвитку області в цілому та в розрізі окремих галузей, перелік цільових регіональних програм.

Необхідними складовими реалізації Програми мають стати:

узгоджена діяльність із центральними органами виконавчої влади з питань розв'язання актуальних проблем галузевого та регіонального розвитку;

співпраця місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, профспілок та роботодавців;

координація та співробітництво з регіональним комітетом з економічних реформ, який створено з метою впровадження економічних реформ на території області, до складу якого увійшли керівники підприємств та установ, директори економічних закладів, народні депутати, представники громадськості та науковці

(розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 29.03.10 № 145/А-2010).

1. Основна мета та завдання Програми.

Основною метою розвитку регіону у 2010 році є подолання наслідків економічної кризи, відновлення економічного зростання з закладанням інвестиційного фундаменту під подальший стійкий розвиток.

Програма спрямована на стабілізацію та розвиток усіх секторів економіки області, що повинно стати передумовою для вирішення проблемних питань соціального розвитку та підвищення добробуту населення регіону.

Визначаючи мету та цілі на 2010 рік, слід усвідомлювати, що успіх можливий лише в разі дотримання та чіткого виконання завдань, які є початковим пунктом шляху до поставленої мети:

- *формування умов для забезпечення переходу економіки регіону на інноваційний шлях розвитку шляхом розробки та реалізації регіональної програми інноваційного розвитку;*
- *забезпечення випереджаючого розвитку тваринницької галузі;*
- *зменшення існуючих диспропорцій соціально-економічного розвитку міст та районів області;*
- *концентрація всіх ресурсів для вирішення накопичених проблем та ліквідації наслідків кризових явищ;*
- *ефективне та раціональне використання всіх фінансових ресурсів;*
- *створення сприятливого ділового клімату – придатних умов для залучення інвестицій, розширення державно-приватного партнерства.*

2. Аналіз тенденцій економічного та соціального розвитку регіону у 2009 році.

2009 рік став для економіки регіону одним із найскладніших за останні роки.

Проте, незважаючи на труднощі, економіка та соціальна сфера регіону витримала виклики та випробування. Спільні зусилля місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування протягом 2009 року сприяли вирішенню конкретних питань розвитку економіки регіону, збереженню рівня добробуту та соціального захисту мешканців області. Вжиття своєчасних заходів дозволило максимально пом'якшити негативний соціальний ефект наслідків кризи, запобігти некерованому спаду виробництва у ключових галузях.

Основні показники соціально-економічного розвитку Одеської області (у порівнянні з відповідним періодом 2008 року)

Показники	Січень-грудень 2009 року, %		Січень-вересень 2009 року, %		Січень-червень 2009 року, %	
	Область	Україна	Область	Україна	Область	Україна
Надходження до Державного бюджету України	75,5	X	73,9	X	70,7	X
Доходи місцевих бюджетів	97,9	X	93,8	X	95,9	X
Промислове виробництво	77,8	78,1	76,6	71,6	78,2	68,9
Виробництво продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств	91,3	100,1	94,7	103,3	101,6	102,6
<i>в т. ч. у сільськогосподарських підприємствах</i>	86,2	99,4	94,2	106,1	119,0	107,9
<i>у господарствах населення</i>	96,6	100,6	95,2	101,4	92,5	98,9
Обсяги вантажних перевезень усіма видами транспорту-всього	63,6	78,1	57,7	71,4	55,2	68,2
<i>в тому числі</i>						
- залізничний транспорт	66,8	78,5	60,2	70,6	59,6	67,9
- автомобільний	53,8	75,2	49,4	72,0	44,6	70,1
- водний	61,7	50,0	57,3	44,9	47,8	38,5
Обсяги переробки вантажів у портах та промислових причалах	91,7	87,9	89,0	83,8	89,8	84,7
Обсяги виконаних будівельних робіт	57,7	51,8	50,4	47,6	52,1	54,9
Оборот роздрібної торгівлі	88,0	83,4	89,8	83,8	93,2	84,8
Середньомісячна номінальна заробітна плата	109,4	105,5	109,3	105,0	109,5	106,1
Реальна заробітна плата	93,1	90,8	92,4	89,7	92,2	89,9
Рівень зареєстрованого безробіття	1,2	1,9	1,04	1,9	1,35	2,4

3 III кварталу 2009 року *впевнено продовжується щомісячне уповільнення*

кумулятивних темпів падіння виробництва у промисловому комплексі, на транспорті, в будівництві.

У 2009 році аграріями області у намолочено зернових та зернобобових (без пізніх культур) 2,84 млн. тонн, середня урожайність склала 24,0 ц/га, область посіла четверте місце серед регіонів України.

У будівельній галузі за 2009 рік введено в експлуатацію 537,2 тис. м² загальної площі житла – третій результат після м. Києва та Київської області.

Середньомісячна номінальна заробітна плата за 2009 рік зросла на 9,4% (по Україні – на 5,5%). Зафіксовано зниження рівня зареєстрованого безробіття до рівня 1,2%, що в півтора рази нижче від загальнодержавного показника.

Тривав процес створення нових робочих місць. В умовах спаду виробництва та скорочення чисельності працівників підприємств в усіх сферах економічної діяльності створено 31,3 тис. нових робочих місць.

У порівнянні з початком року вдалось зменшити загальну заборгованість із виплати заробітної плати на 4,1% - за цим показником область посіла 1 місце серед регіонів України. Зменшився податковий борг за податковим зобов'язаннями платників по обов'язкових платежах до Зведеного бюджету України на 16,5%.

Покращується демографічна ситуація. Протягом останніх років в області спостерігається уповільнення природного скорочення населення з -6,7 до -2,9 осіб на 1000 населення, а в деяких районах та містах вперше за останнє десятиріччя відмічено приріст. Утворено 27 прийомних сімей, в які влаштовані 38 дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, усиновлено 318 дітей, встановлено опіку та піклування над 846 дітьми. З 1 вересня 2009 року розпочалися заняття у нових приміщеннях 5 загальноосвітніх шкіл та 1 навчально-виховного комплексу.

За результатами комплексної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів України за 2009 рік Одеська область посіла загальне 8 місце

Водночас, незважаючи на позитивні зрушення другого півріччя 2009 року, за підсумками року знизилась обсяги промислового та сільськогосподарського виробництва, будівельних робіт, транспортних перевезень.

Залишається складною ситуація у сільському господарстві, особливо у галузі тваринництва. Продовжує скорочуватися виробництво м'яса та молока в усіх категоріях господарств області, хоча поголів'я всіх видів худоби та птиці збільшилось.

Зросла заборгованість економічно активних платників зі сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України.

Неоднозначна ситуація у зовнішньоекономічній сфері - експорт товарів та послуг зменшився на 30,8%. Водночас суттєво скоротилося від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу.

Заборгованість населення за житлово-комунальні послуги на початок 2010 року з урахуванням заборгованості минулих років становила 493,4 млн. грн. і збільшилась порівняно з початком 2009 року на 52,5%.

Протягом 2009 року продовжувалась реалізація низки антикризових заходів, розроблених обласною державною адміністрацією з метою мінімізації впливу наслідків світової фінансової кризи на соціально-економічні процеси в області, досягнення економічної стабілізації; створення умов для відновлення економічного

зростання; забезпечення дотримання державної дисципліни цін, законодавства про працю, зайнятість та соціальний захист населення.

Як результат, підсумки останніх місяців 2009 року і аналіз економічного стану області початку 2010 року демонструють, що найбільш складний період пройдено і намітилась стійка тенденція до стабілізації та поступового відновлення економіки регіону

Обсяги промислового виробництва за підсумками 2009 року у порівнянні з 2008 роком скоротились на 22,2% (по Україні – на 21,9%), проте серед основних галузей промислового виробництва області відмічається:

- стабілізація виробництва у харчовій промисловості, у якій за підсумками року майже досягнуто рівня 2008 року за рахунок введення в експлуатацію комплексів з глибокої переробки рослинних олій та нарощування її виробництва, відновлення виробництва молочної продукції;
- у виробництві продуктів нафтоперероблення обсяги переробки нафти зросли у 2009 році порівняно з 2008 роком на 0,5%, в т.ч. у грудні до листопада - на 3,4%;
- заходи з підтримки базових галузей промисловості дозволили підприємствам отримувати відповідні замовлення та зберегти, а в окремі місяці збільшувати обсяги виробництва (у грудні до листопада 2009 року виробництво аміаку збільшилось на 2,7%, мінеральних добрив – на 1,1%).

Незважаючи на складні економічні умови, протягом 2009 року в промисловості області сформувались стійкі позитивні тенденції щомісячного нарощування обсягів виробництва. Як наслідок, у IV кварталі 2009 року відбулось зменшення глибини падіння обсягу промислового виробництва з 24,7% до 22,2% за підсумками року.

Однак, через вплив економічної кризи за підсумками 2009 року не вдалося забезпечити зростання як в галузях, залежних від зовнішньої кон'юнктури, споживання енергоресурсів, імпортової сировини, матеріалів, так і в тих, що працювали на задоволення потреб внутрішнього ринку – на підприємствах з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції зниження на 56,6%, машинобудування – на 54,0%, хімічної та нафтохімічної промисловості – на 26,5%, целюлозно-паперового виробництва, поліграфічної діяльності – на 16,3%, металургійного виробництва – на 16,0%, легкої промисловості – на 13,7%.

За 2009 рік промисловими підприємствами **реалізовано продукції на суму 23814,3 млн. грн.** Серед основних галузей, які формують структуру промислового виробництва області, необхідно відзначити зростання питомої ваги харчової промисловості з 17,4% за 2008 рік до 26,3% за 2009 рік, виробництва продуктів нафтоперероблення з 25,2% до 28,9%, металургійного виробництва та виробництва металевих виробів – з 5,3% до 5,5%. Водночас зменшилась питома вага машинобудування з 21,9% до 9,4%, хімічної та нафтохімічної промисловості з 13,9% до 11,0%.

Протягом 2009 року в промисловості області створено майже 1,5 тис. нових робочих місць, в тому числі у харчовій промисловості – 700, легкій промисловості – 250, у хімічній та нафтохімічній промисловості – 59, машинобудуванні – 44, будівельній галузі – 43, в металургійному виробництві – 9 нових робочих місця.

У 2009 році робота була спрямована на створення сприятливих умов для розвитку високоефективного конкурентоспроможного аграрного сектора, вирішення проблем соціального розвитку села. Незважаючи на вкрай обмежене і ускладнене

кредитування, значне подорожчання ресурсів і послуг, скорочення обсягів державної підтримки, забезпечено належну організацію аграрного виробництва, збережено позитивні тенденції щодо збільшення обсягів виробництва продукції тваринництва в крупнотоварних сільськогосподарських підприємствах.

У 2009 році вдалося збільшити фінансування регіональних програм у аграрній сфері більше, ніж у два рази. З обласного бюджету виділено 6,0 млн. грн., з районних - 4,9 млн. грн.

Значно зменшилась державна підтримка агропромислового комплексу:

майже припинився процес кредитування - пільгові кредити склали лише 137 млн. грн., що становить 23,1% показника 2008 року;

була відсутня фінансова підтримка сільгоспвиробників з державного бюджету по бюджетній програмі «Дотування 1 га посіву озимих та ярих зернових культур» та по різним бюджетним програмам підтримки галузі тваринництва (у 2008 році - відповідно 50 млн. грн. та близько 25 млн. грн.);

не діяла часткова компенсація сільгосптоваровиробникам за придбану сільськогосподарську техніку вітчизняного виробництва (30%), завдяки якій у 2007-2008 роках активно оновлювався машино-тракторний парк.

Обсяги виробництва продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств склали **4,2 млрд. грн.**, що на 9,1% менше в порівнянні з минулим роком.

Обсяг виробництва продукції рослинництва в порівнянні з минулим роком зменшився на 13,7%. Валовий збір зернових культур, включаючи кукурудзу становить 2838,7 тис. тонн, що на 22,9% менше ніж у 2008 році, при середній урожайності 24 цнт/га. В цілому по області в усіх категоріях господарств вироблено 230,8 тис. тонн соняшнику, 200,9 тис. тонн ріпаку, 482,6 тис. тонн овочів, 183,7 тис. тонн картоплі, 63,9 тис. тонн плодів і ягід, що менше рівня 2008 року на 26,3%, 37,6%, 0,8%, 8,7% та 6,2% відповідно. Водночас, винограду зібрано 206,1 тис. тонн, що на 33,7% більше, ніж у 2008 році.

Виробництво основних видів продукції рослинництва (крім винограду) зменшилось за рахунок зниження урожайності. У 2009 році вегетація посівів озимих та ярих культур проходила при вкрай несприятливих погодних умовах: дуже холодний березень, бездощів'я та заморозки в квітні, посуха в травні.

Обсяг виробництва продукції тваринництва в порівнянні з минулим роком збільшився на 4,3%. В цілому по області в усіх категоріях господарств вироблено 66,7 тис. тонн м'яса, 414,4 тис. тонн молока, 586,4 тис. шт. яєць, 1452 тонн вовни. У порівнянні з 2008 роком збільшилось виробництво яєць на 16,2%, вовни - на 3,9%; зменшилось виробництво м'яса на 8,8%, молока - на 0,5%. Господарствами населення вироблено 79,9% загального виробництва м'яса, 89,4% молока, 58,9% яєць, 87,2% вовни.

На 1 січня 2010 року чисельність поголів'я ВРХ в усіх категоріях господарств складає 187,8 тис. гол., що на 0,4% більше минулого року, в тому числі корів - на 105,4 тис. гол. Збільшилась чисельність поголів'я свиней на 26,7%, овець та кіз - на 7,2%, птиці - на 0,5%

Протягом 2009 року тривала робота із забезпечення реалізації державної та **регіональної транспортної політики**. У 2009 році зусилля підприємств транспортної галузі були спрямовані на подолання наслідків кризи.

За 2009 рік транспортом загального користування перевезено вантажів в обсязі 31,2 млн. тонн, що на 36,4% менше, ніж у попередньому році. Вантажооборот зменшився на 17,8% і склав 55,1 млрд. ткм.

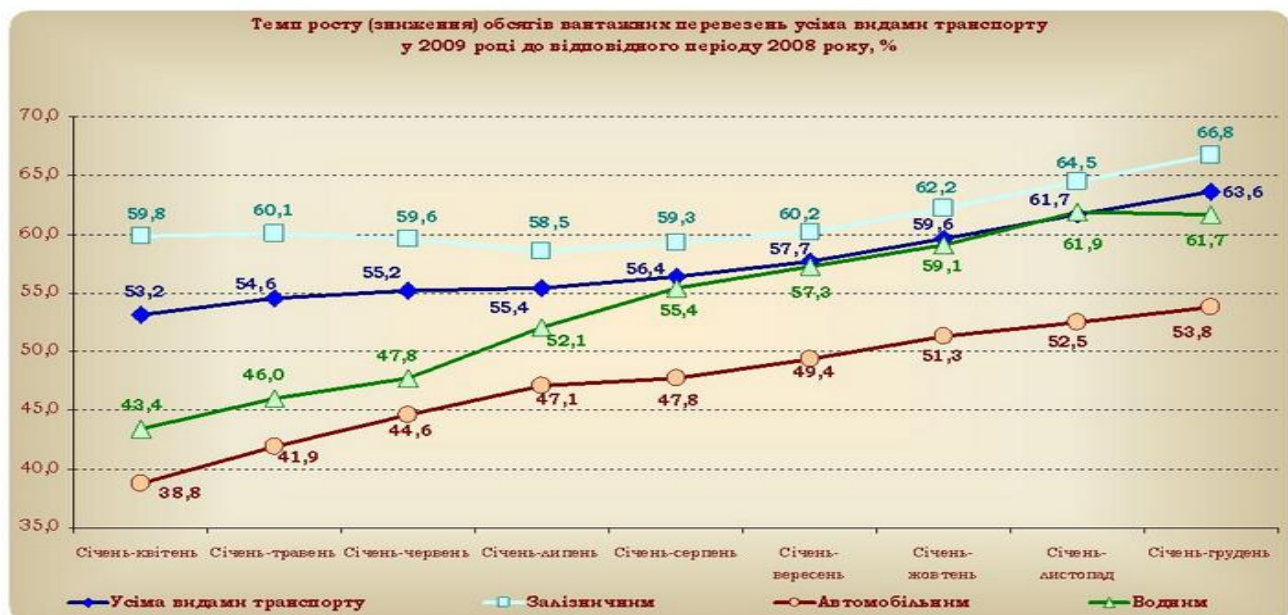
Одеською залізницею відправлено 22,8 млн. тонн вантажів, зменшення проти 2008р. за цим показником склало 33,2%. Значне падіння у відправленні основних номенклатурних груп вантажів зафіксовано за кам'яним вугіллям – на 77,9%, цементом – на 60,8%, чорними металами – на 59,6%, рудою залізною і марганцевою – на 58,4%, нафтою і нафтопродуктами – на 45,6%, будівельними матеріалами – на 45,2%, лісовими вантажами – на 38,6%, брухтом чорних металів – на 23,7%. В той же час, збільшилось відправлення коксу на 65,8% та зерна і продуктів перемолу – на 12,8%.

За 2009 рік підприємствами автомобільного транспорту доставлено вантажоодержувачам 5,6 млн. тонн вантажів та виконано вантажооборот в обсязі 1043,9 млн. ткм, що відповідно на 46,2% та на 4,9% менше, ніж у попередньому році.

Водним транспортом зменшено перевезення вантажів на 38,3%, зокрема у закордонному плаванні – на 37,3%; у цілому замовникам доставлено 2,8 млн. тонн вантажів. Обсяг переробки вантажів у торговельних, рибному портах та на промислових причалах становив 93,0 млн. тонн і в цілому зменшився на 8,3%, у т.ч. переробка імпорتنих вантажів зменшилась на 41,3%, вантажів внутрішнього сполучення – на 34,5%, транзитних – на 21,5%, проте мало місце збільшення обсягів переробки експортних вантажів – на 17,8%. Кількість оброблених суден у морських портах становила 11,6 тис. одиниць, серед яких 8,9 тис. – іноземних власників та фрахтувальників, що відповідно на 28,3% та на 26,1% менше, ніж у 2008 році.

Але тенденції останніх декількох місяців мають позитивну динаміку.

Зросли обсяги вантажних перевезень відносно попереднього місяця – у вересні, жовтні та грудні. Починаючи з II кварталу 2009 року, уповільнюється зниження обсягів вантажних перевезень залізничним, автомобільним, водним транспортом у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Вдалося досягти позитивної тенденції з перевалки вантажів в портах регіону - падіння перевалки скоротилося з 12,0% за 7 місяців 2009 року до 8,3% за підсумками року.

Враховуючи, що транспортна галузь відноситься до однієї з пріоритетних в економіці регіону, її функціонуванню приділялася особлива увага.

Протягом 2009 року обласна державна адміністрація виступила ініціатором внесення змін до нормативних актів Кабінету Міністрів України та Міністерства транспорту, завдяки яким створено більш сприятливі умови функціонування транспортної галузі, зокрема, щодо:

- упорядкування земельно-господарських відносин морських торговельних портів, надання у постійне користування земельних ділянок та акваторій;

- стимулювання круїзного мореплавства в осінньо-зимовий період шляхом встановлення 50% знижки на портові збори для круїзних суден;

- спрощення процедур відчуження та списання державного майна, скорочення строку розгляду документів;

- збереження транзитних вантажопотоків шляхом надання знижок до розмірів ставок за розвантажувально-навантажувальні роботи з транзитними вантажами.

Спільно з Мінтрансом напрацьовано нормативну базу подальшого розвитку ГСХ «Дунай-Чорне море» – внесено зміни до Програми комплексного розвитку Українського Придунав'я, затверджено нові параметри робочого проекту другої черги глибоководного суднового каналу.

Суттєвою складовою у розвитку транспортної інфраструктури області є розвиток автомобільних шляхів сполучення. В цьому аспекті вдалося зрушити на законодавчому рівні питання будівництва автодороги міжнародного рівня Одеса-Рені. Були прийняті зміни до відповідної постанови Кабінету Міністрів, яким дорога Одеса-Рені включена до переліку доріг, які можуть надаватися в концесію.

Слід зазначити, що протягом 2009 року в транспортній галузі регіону завершено реалізацію низки проектів, зокрема:

- у березні на ТОВ "Трансінвестсервіс" введено в дію термінал по імпорту-експорту вугілля та металево-рудних концентратів потужністю 15,0 млн. тонн на рік;

- у вересні на ДП "Одеський морський торговельний порт" відкрито новий причал 2-"з" для обробки суден типу "ро-ро" з накатним способом завантаження;

- відкрито комплекс по переробленню та зберіганню зернових вантажів ТОВ "Боріваж" (причал № 34 ДП МТП «Южний»).

Динамічно розвивалися **сфери зв'язку та інформатизації** - підприємствами зв'язку у 2009 році надано послуг зв'язку на суму 2093,9 млн. грн., у т.ч. обсяг реалізації послуг населенню склав 946,9 млн. грн., що становило 45,2% загального обсягу. Найбільша частина доходів у структурі послуг зв'язку надійшла від мобільного – 55,6%, телефонного міжміського – 11,8%, телефонного міського – 11,2% та комп'ютерного зв'язку – 10,4%. Нові сучасні послуги зв'язку – супутниковий, мобільний, комп'ютерний стають доступними дедалі ширшому колу споживачів

В Одеській області значно зросла кількість користувачів Інтернет. З 1135 сільських і 33 селищних населених пунктів - 190 підключені до інформаційно-комунікаційних технологій Інтернет із суспільними пунктами доступу, працює 175 Інтернет клубів. До мережі Інтернет підключено 78 закладів охорони здоров'я, 365 загальноосвітніх шкіл, 230 органів місцевого самоврядування. В області зареєстровано 89 веб-сайтів з діючою електронною поштою органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади. У 2009 р. на балансах 7,4 тис.

суб'єктів господарської діяльності Одещини перебувало 128,5 тис. електронних обчислювальних машин.

Зменшення **інвестиційних можливостей** усіх рівнів є індикатором негативного впливу фінансової кризи не тільки на будівельний комплекс області, а й у цілому на економіку регіону.

У 2009 році основним джерелом **інвестицій в основний капітал** традиційно залишались власні кошти підприємств та організацій, що обумовлено гострою потребою в оновленні активної частини основних фондів.

Суб'єктами господарювання області за 2009 рік за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 9959,4 млн. грн. **інвестицій в основний капітал**. Порівняно з 2008 роком обсяги освоєних інвестицій в основний капітал у 2009 році зменшилися на 28,5%. Основним джерелом фінансування капітальних вкладень традиційно залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно з загального обсягу 58,5% інвестицій в основний капітал.

З метою вирішення найактуальніших соціальних проблем регіону у 2009 році були передбачені кошти Стабілізаційного фонду державного бюджету України для реалізації інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку регіонів в обсязі 39154,9 тис. грн.

На проведення робіт з будівництва та реконструкції об'єктів соціальної сфери Одеської області за підсумками 2009 року за рахунок Стабілізаційного фонду фактично профінансовано 33281,9 тис. грн. (або 85,0% запланованих коштів), які освоєні в повному обсязі та спрямовані на продовження будівництва школи в смт Олександрівка м. Іллічівськ, реконструкцію школи в с. Бритівка Білгород-Дністровського району, реконструкцію очисних споруд комунальної установи „Міська клінічна інфекційна лікарня у м. Одеса”, завершення будівництва житлового будинку у м. Рені, реконструкцію під хірургічне відділення приміщення лікарні смт Фрунзівка, розширення лікарні смт Великодолинське Овідіопольського району.

Пріоритетним напрямком соціально-економічного розвитку регіону залишалось спорудження, реконструкція та утримання житлового фонду.

За 2009 рік введено в експлуатацію житла 537,2 тис. кв. метрів загальної площі, що на 36,4% менше, ніж у 2008 році.

З метою збільшення обсягів індивідуального житлового будівництва, забезпечення його доступності населенню, особливо молодим працівникам села, тривала реалізація програми «Власний дім». Станом на 1 січня 2010 року на державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників за програмою «Власний дім» із державного бюджету спрямовано 4004,0 тис. грн., із місцевих бюджетів – 660,0 тис. грн.

Уповільнилось нарощування обсягів іноземних інвестицій в економіку області. На 1 січня 2010 року сума прямих іноземних інвестицій з країн світу до області, включаючи позичковий капітал, становила 1391,5 млн. дол. США; з них: 1043,2 млн. дол. США – капітал нерезидентів, спрямований до статутних фондів підприємств області (обсяг якого збільшився на 7,5% у порівнянні з даними на 1 січня 2009р.).

Обсяг прямих іноземних інвестицій на одну особу **на 1 січня 2010 року становив 437,9 дол. США** (на 1 січня 2009 року – 407,2 дол. США)

Протягом 2009 року в економіку області іноземними інвесторами вкладено 108,8 млн. дол. США прямих інвестицій. Основна форма залучення: грошові внески – 91,1 млн. дол. (83,7% загального обсягу залучених інвестицій) та вкладення у вигляді рухомого і нерухомого майна – 15,2 млн. дол. (14,0%). Водночас відбулося зменшення капіталу нерезидентів на 24,0 млн. дол. США, а саме 75,3% припадало на вилучення капіталу у вигляді грошей, 20,6% – майна, 4,1% – цінних паперів.

Приріст обсягу прямих іноземних інвестицій у 2009 році становив 73,0 млн. дол. США (у 2008 році – 89,4 млн. дол. США)

За надходженням іноземного капіталу в область перше місце займають інвестиції з Кіпру (19,9% від загального обсягу прямих інвестицій), далі йдуть капіталовкладення зі Сполученого Королівства (18,2%), Нідерландів (14,2%), США (8,1%), Монако (4,8%), Швейцарії (4,2%). На ці країни припадає 69,4% загального обсягу прямих інвестицій.

Неоднозначна ситуація у зовнішньоекономічній сфері. **Загальний обсяг зовнішньоторговельного обороту за 2009 рік** становив 6319,7 млн. дол. США, що на 37,9% менше, ніж у 2008 році. Обсяг експорту товарів та послуг склав 2676,6 млн. дол. США і порівняно з відповідним періодом минулого року скоротився на 30,8%, імпорту - відповідно 3643,1 млн. дол. США та на 42,3%. За підсумками січня-грудня 2009 року від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу склало 966,5 млн. дол. США та суттєво покращилось (2,5 разу) порівняно з 2008 роком.

У 2009 році **зовнішньоторговельні операції на ринку товарів** здійснювались з партнерами 161 країни світу. При цьому спостерігалось зменшення як експорту товарів відносно 2008 року на 37,6%, так і імпорту – на 42,8%, загальний обсяг яких склав 1445,2 млн. дол. США та 3476,8 млн. дол. відповідно. Частка підприємств регіону в загальному обсязі експорту товарів країни складає 3,6%, імпорту – 7,7%. Зовнішня торгівля регіону характеризувалась негативним сальдо в розмірі 2031,6 млн. дол. США.

У 2009 році Одеська область займала 2 місце серед областей та міст країни **за обсягом наданих послуг**, поступаючись лише м. Київ, і п'яте – за обсягом отриманих. Підприємства регіону здійснювали операції на ринку послуг з партнерами 170 країн світу. Обсяг експорту послуг становив 1231,4 млн. дол. і зменшився на 20,5% проти 2008р., імпорту – відповідно 166,3 млн. дол. і зменшився на 31,3%. Сальдо – позитивне в розмірі 1065,1 млн. дол. США.

Протягом 2009 року динамічно розвивалася сфера внутрішньої торгівлі.

В торговельній мережі області відкрито понад 300 об'єктів торгівлі, в т.ч.: меблевий гіпермаркет «Шостий елемент» площею 10 тис. кв. м; торговий центр «BILLA», універсам «Копійка» ТОВ «Віт»; супермаркет ТОВ «Луток».

У жовтні у с. Фонтанка Комінтернівського району відкрито найбільший на півдні України торговельно-розважальний центр «Рів'єра» площею 83 тис. кв. м, у т.ч. магазин «Реал» площею 12,5 тис.кв. м. *Обсяг залучених інвестицій – 21 млн. євро.*

Відсутність кредитування на ринку товарів тривалого користування та переорієнтація попиту населення на повсякденний асортимент товарів призвели у 2009 році до зниження показників торгівлі та послуг: обсяг обороту роздрібною торгівлі становив 25749,1 млн. грн. і зменшився у порівнянні з 2008 роком на 12,1%; обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства, становив 14462,6 млн. грн., що в

фактичних цінах на 4,5% більше обсягу 2008 року, у порівнянних – на 11,8% менше. Обсяг реалізованих послуг становив 19939,2 млн. грн., що на 7,9% менше рівня попереднього року у порівнянних цінах., у тому числі реалізованих послуг населенню – 2713,6 млн. грн. За абсолютним приростом обсягу реалізованих послуг на 1 особу область посіла 1 місце серед регіонів України.

Робота господарського комплексу області вплинула на виконання показників наповнення бюджетів усіх рівнів у 2009 році.

Всього до Зведеного бюджету області надійшло 13466,1 млн. грн., порівняно з минулим роком надходження зменшилися на 19,7%.

За 2009 рік доходи Державного бюджету України по Одеській області (з урахуванням митних платежів) складають 9923,1 млн. грн., що становить 84,1% розпису Міністерства фінансів України за рахунок невиконання митних надходжень.

Державною податковою адміністрацією в Одеській області забезпечено виконання стягнення податкових платежів на 111,7% до розпису на 2009 рік. В порівнянні з минулим роком надходження зросли на 10,8%.

Митні надходження у порівнянні з 2008 роком зменшилися на 39,6%.

Доходи місцевих бюджетів області зменшилися на 2,1% порівняно з минулим роком за рахунок зменшення надходжень від податку з доходів фізичних осіб, плати за торгові патенти, надходжень від розміщення в установах банків тимчасово вільних бюджетних коштів, плати за оренду майна, частини прибутку та інших надходжень.

Фінансовий результат суб'єктів господарювання від звичайної діяльності до оподаткування (крім статистично малих підприємств та установ, що утримуються за рахунок бюджету) за 2009 рік склав 1351,5 млн. грн.

Найбільшого позитивного фінансового результату досягли підприємства транспорту та зв'язку, сільського господарства, мисливства, лісового господарства, охорони здоров'я та надання соціальної допомоги.

Прибутковими підприємствами, частка яких у загальній кількості становила 59,7%, отримано 5122,3 млн. грн. прибутків. Основна частина прибутків сформована у діяльності транспорту та зв'язку (67,2%), промисловості (7,0%), торгівлі; ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку (6,2%).

Протягом 2009 року збитково працювало 40,3% підприємств. Загальні обсяги збитків за 2009 р. склали 3770,8 млн. грн. Значні суми збитків спостерігалися у промисловості (1068,1 млн. грн.); торгівлі та сфері послуг з ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку (913,1 млн. грн.), діяльності транспорту та зв'язку (484,0 млн. грн.); в операціях з нерухомим майном, оренді, інжинірингу та наданні послуг підприємцям (431,9 млн. грн.).

Погіршення фінансових результатів відбулося внаслідок впливу фінансової кризи на реальний сектор економіки, значних коливань валютного курсу, падіння попиту на світових ринках, обвал цін на сировинних ринках.

Фінансово-господарський стан підприємств та організацій регіону залежить від ситуації на **грошово-кредитному ринку області**. Станом на 1 січня 2010 року на території області діяли 70 банківських установ.

Протягом року відбувалося зниження ресурсної бази банків у зв'язку з відтоком коштів з рахунків клієнтів та зниження ділової активності суб'єктів господарювання, що відповідно разом із більш ретельним відбором позичальників вплинуло на

зниження кредитного портфелю банків на 5,7%. На зменшення питомої ваги довгострокових кредитів в загальному обсязі кредитів у 2009 році вплинуло погіршення діяльності фондового ринку, скорочення залучення як зовнішнього так і внутрішнього капіталу та капітальних вкладень, призупинення розвитку ринку іпотечного кредитування на будівництво (придбання) житла.

Мале підприємництво. У 2009 році основні зусилля влади спрямовувалися на спрощення процедур входження в бізнес, усунення зайвих регуляторних бар'єрів на шляху розвитку підприємництва, удосконалення дозвільної системи у сфері господарської діяльності.

Незважаючи на складну економічну ситуацію, протягом останніх років в області простежується поступове збільшення кількості суб'єктів малого бізнесу. Цьому сприяє і **реалізація Програми розвитку малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки**, яка передбачає комплекс заходів з удосконалення нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності, фінансово-кредитної підтримки, ресурсного та інформаційного забезпечення підприємницької діяльності, сприяння створенню інфраструктури розвитку малого підприємництва.

Протягом 2009 року:

- кількість юридичних осіб збільшилася на 3,3% і становить 62,5 тис. одиниць;
- кількість приватних підприємців збільшилася на 1,0% і становить 177,5 тисяч;
- кількість малих підприємств збільшилася до 20 тис. одиниць, що становить 93,2% до загальної кількості підприємств області;
- у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення діє 82 малих підприємства, що на 2 одиниці більше, ніж у попередньому періоді.

Частка надходжень від суб'єктів малого та середнього підприємництва до Зведеного бюджету по Одеській області становить 25,0%. Питома вага малих підприємств у загальному виробництві продукції (робіт, послуг) - 25,2%.

З метою спрощення дозвільних процедур започаткування бізнесу у кожному районі та місті створений та діє дозвільний центр, у роботі яких беруть участь більше 250 представників місцевих дозвільних органів. Протягом 2009 року дозвільними центрами надано більше 37 тис. консультацій та видано понад 30 тис. документів дозвільного характеру.

В діяльності зі створення сприятливого бізнес-середовища значна увага приділялася недопущення необґрунтованого регулювання господарської діяльності, перегляду та удосконалення діючих регуляторних актів. У 2009 році облдержадміністрацією прийнято 6 регуляторних актів.

Для ресурсного забезпечення суб'єктів малого та середнього бізнесу області облдержадміністрацією спільно з КП «Обласний інформаційно-аналітичний центр» розроблена електронна база вільних земельних ділянок, приміщень та обладнання для передачі в оренду або у власність підприємцям, яка знаходиться на веб-сайті облдержадміністрації.

Демографічна ситуація. За оцінкою на 1 січня 2010 року в області проживало 2391,0 тис. осіб. Упродовж 2009 року чисельність наявного населення області зменшилася на 1,2 тис. осіб або на 0,5 особи на 1000 населення. Загальне скорочення населення відбулось за рахунок природного скорочення – 6873 особи, що склало 2,9 осіб на 1000 населення, у той час як міграційний приріст населення становив 5719 осіб (2,4 особи на 1000 населення).

Протягом останніх років в області спостерігається уповільнення природного скорочення населення з -6,7 до -2,9 осіб на 1000 населення, а у містах Теплодар, Южне, Біляївському та Овідіопольському районах вперше за останнє десятиріччя відмічено приріст. Порівняно з 2008 роком народжуваність збільшилась з 12,0 до 12,1 немовлят на 1000 жителів. Показник смертності зменшився з 15,9 до 15,0 померлих на 1000 жителів.

На ринку праці через скорочення обсягів виробництва в галузях економіки та у сфері підприємництва у 2009 році чисельність населення віком від 15 до 70 років, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності, зменшилась на 2,5%, що позначилось на зростанні рівня безробіття, визначеного за методологією МОП. Його рівень у 2009 році становив 6,8%, та незважаючи на зростання є одним з найнижчих в Україні (3-4 місце).

Завдяки реалізації заходів щодо мінімізації наслідків фінансово-економічної кризи у сфері зайнятості, а також змінам у законодавстві, на зареєстрованому ринку праці чисельність зареєстрованих безробітних на кінець 2009 року зменшилась у порівнянні з попереднім роком на 41,6%, відповідно, рівень зареєстрованого безробіття зменшився і становив 1,2%. Із зменшенням чисельності офіційно зареєстрованих безробітних поступово скорочується навантаження на 1 вільне робоче місце. Якщо на кінець 2008 року таке навантаження складало 10 осіб, то на початок 2010 року воно знизилось до 8 осіб.

Протягом 2009 року працевлаштовано 21,3 тис. осіб незайнятого населення, рівень працевлаштування становив 30,3%, проходили профнавчання 5,1 тис. осіб, взяли участь в громадських роботах 14,9% незайнятих громадян, що складає 10,5 тис. чол. Всього рівень охоплення незайнятого населення активними заходами зайнятості населення становив 52,5%.

У 2009 році середньомісячна заробітна плата штатного працівника становила 1787 грн. і зросла проти 2008 року на 9,4%. Зростання рівня заробітної плати відбувалося в основному за рахунок підвищення мінімальної заробітної плати.

Найвищий розмір заробітної плати (у 1,5-1,7 разу більше, ніж у середньому по видах економічної діяльності) спостерігався у працівників транспорту і зв'язку та працівників фінансових установ. Через скорочення обсягів виробництва та робіт, зменшення товарообігу товарів, рівень середньомісячної заробітної плати на підприємствах добувної та переробної промисловості, в будівельній галузі зменшився у порівнянні з минулим роком відповідно на 7,0, 3,0 та 10,0%.

Основними причинами, що стримують зростання заробітної плати в області, є спад виробництва, зменшення кількості відпрацьованого часу одним робітником за рік, встановлення на окремих підприємствах мінімального розміру заробітної плати на рівні, який нижчий, ніж передбачено законодавством, наявність заборгованості із заробітної плати, недотримання вимог генеральної, регіональної та галузевих угод.

Соціальний захист населення. Службою соціальної допомоги в територіальних центрах області обслуговувалось 63,9 тис. громадян, з них вдома - 20,0 тис. чол.

У 2009 році продовжувалася реалізація обласної програми "Милосердя в дії" на 2008-2009рр. - на цільову адресну допомогу малозабезпеченим громадянам з обласного бюджету виділено 353,8 тис. грн., надано матеріальну допомогу на загальну суму 1143,6 тис. грн. мешканцям області, які опинилися в скрутних життєвих обставинах, та на газифікацію житла.

За рахунок коштів державного бюджету забезпечено санаторно-курортним лікуванням 641 ветерана війни, 345 інвалідів загального захворювання та 433 особи, потерпілі внаслідок Чорнобильської катастрофи.

З початку року 11 інвалідів війни та 17 інвалідів загального захворювання отримали автомобілі, що були в експлуатації, 10 інвалідів війни отримали автомобілі "Славута", придбані благодійною організацією "Президентський регіональний фонд". У грудні 2009 року 10 сімей, де мешкають 2 інваліди і більше, отримали в користування автомобілі "Славута". Протягом року 3270 інвалідів забезпечено протезно-ортопедичними виробами.

Багатодітним сім'ям, які виховують п'ять і більше неповнолітніх дітей, надано щоквартальну додаткову адресну матеріальну допомогу на суму 444,7 тис. грн., сім'ям, які виховують дітей з розумовою відсталістю - 111,3 тис. грн.

Основними напрямками діяльності **закладів охорони здоров'я** області у 2009 році були: профілактика та лікування туберкульозу, наркоманії, ВІЛ-інфекції/СНІДу, серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань, медична допомога матерям і дітям, швидка та невідкладна медична допомога, впровадження забезпечення медичної допомоги на засадах загальної практики/сімейної медицини.

В області продовжується робота по розвитку мережі закладів загальної практики/сімейної медицини. Станом на 1 січня 2010 року працює 161 заклад первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини, в тому числі у сільській місцевості – 143, міських – 14, приватних – 4.

Триває започаткована у 2008 році позитивна тенденція по деяких показниках, а саме: за 2009 кількість пологів склала 29408, що на 805 пологів (2,8%) більше ніж за 2008 рік; показник малюкової смертності склав 9,4‰ проти 9,54‰ у 2008 році; захворюваність на туберкульоз зменшилась з 87,4 до 78,6 осіб на 100 тисяч населення.

У 2009 році введена в експлуатацію нова лікарня в м. Южне та введено в дію лікувальний корпус обласного онкологічного диспансеру на 120 ліжок, на оснащення якого було виділено 2,5 млн. грн. за рахунок коштів обласного бюджету. Відкрито перинатальний центр в обласній клінічній лікарні та в Ізмаїльському пологовому будинку, регіональний центр судинно-мозкових захворювань в обласній клінічній лікарні, відділення гемодіалізу в м. Ізмаїл, м. Арциз, м. Котовськ.

Освіта. Протягом 2009 року в 950 загальноосвітніх навчальних закладах (далі ЗОНЗ) навчаються 237578 учнів. Функціонують 189 навчально-виховних комплексів, з них 26 - "Загальноосвітня школа-гімназія", 25 - "Загальноосвітня школа-ліцей" та 1 - "Загальноосвітня школа-колегіум".

З 1 вересня 2009 року розпочалися заняття у нових приміщеннях шкіл: с. Бакша на 306 місць, с. Куяльник на 192 місця, с. Петропавлівка на 192 місця.

Після реконструкції відкриті приміщення початкових класів Доброолександрівської загальноосвітньої школи I-III ступенів, Дальницької загальноосвітньої школи I-III ступенів Овідіопольського району, приміщення Кароліно-Бугазької загальноосвітньої школи I-III ступенів Овідіопольського району, Одеської гімназії № 1 на 896 місць, Ларжанської загальноосвітньої школи Ізмаїльського району на 470 учнівських місць.

Значна увага приділяється реалізації програми „Шкільний автобус”. Протягом 2009 навчального року організовано підвезення до навчальних закладів 10151 учня сільської місцевості, що складає 95,4% від потреби.

У 2009 році придбано 10 шкільних автобусів, в тому числі за рахунок: місцевого бюджету – 4, залучених джерел – 6.

Молодіжна та сімейна політика у 2009 році спрямовувалась на створення сприятливих умов для повноцінного соціального, культурного, морально-психологічного і духовного розвитку сім'ї; організацію оздоровлення дітей соціально незахищених категорій; підтримку діяльності відповідних громадських організацій.

Протягом 2009 року в області забезпечено виконання заходів Державної програми підтримки сім'ї на період до 2010 року. Створено електронну Базу даних про багатодітні сім'ї Одещини. За оперативними даними в області мешкають 710000 сімей, в т.ч. 12297 багатодітних, 3485 молодих сімей, 3132 неповних та 12 сімей, в яких народилась трійня. Загалом спостерігається зростання кількості багатодітних сімей. З метою підвищення соціального статусу та авторитету багатодітної родини на Одещині протягом 2009 року 185 багатодітним матерям області, які народили та виховали 5 і більше дітей, присвоєно почесне звання «Мати героїня».

Станом на 1 січня 2010 року в області функціонує 18 дитячих будинків сімейного типу, в яких утримується та виховується 115 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 162 прийомні сім'ї, в яких виховується 281 дитина. Протягом 2009 року утворено 27 прийомних сімей, в які влаштовано 38 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Також поповнено 7 дітьми 4 дитячі будинки сімейного типу та 17 прийомних сімей, до яких додатково влаштовано 28 дітей. У 2009 році усиновлено 318 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, встановлено опіку, піклування над 846 дітьми.

З метою соціальної реабілітації дітей, які потрапили у складні життєві обставини, в області діє 13 притулків для дітей на 450 місць, в яких протягом 12 місяців отримали соціальну допомогу 1756 дітей.

Культура. Протягом 2009 року мережа закладів культури налічувала 1721 установу обласного, міського та районного підпорядкування.

Провідну роль у процесі збереження національної культурної спадщини, народних традицій, звичаїв, ремесел відіграють клубні заклади Одещини, на базі яких діють 3116 аматорських художніх колективів, у тому числі, понад 500 національних колективів художньої самодіяльності різних жанрів: болгарські, російські, молдавські, гагаузькі, ромські, албанські тощо, 198 з них мають звання «народний», 30 – «зразковий». Учасниками аматорських колективів є 44,7 тис. мешканців області.

Протягом 2009 року в м. Одеса та області проведено низку культурно – мистецьких акцій: IV міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса, міжнародний фестиваль «Два дні і дві ночі нової музики», міжнародний фестиваль хореографічного мистецтва «Дністровська хвиля», обласний фестиваль – конкурс «Одещина має талант», обласний фестиваль творчості дітей з обмеженими фізичними можливостями «Джерело надії» та багато інших. Самобутні художні колективи області взяли участь у Всеукраїнському фестивалі мистецтв України, заключний тур якого відбувся у червні 2009 року в м. Київ. У творчому звіті області взяли участь понад 600 професійних та аматорських виконавців.

У 2009 році з обласного бюджету виділено 2942,2 тис. грн., за рахунок яких профінансовані роботи на 3 об'єктах культурної спадщини: будівлі Одеського музею західного та східного мистецтва (виконані ремонтно-реставраційні роботи фасаду пам'ятки); будівлі – пам'ятці по вул. Канатній, 23 в м. Одеса (завершені роботи з ремонту покрівлі); проведені першочергові протиаварійні роботи будівлі церкви у с. Дмитрівка. Продовжується робота з паспортизації об'єктів культурної спадщини: за рахунок позабюджетних коштів власників та користувачів пам'яток у 2009 році виготовлено 10 паспортів.

Міжнаціональні та релігійні відносини. В області діють понад 130 національно-культурних громадських організацій різного рівня. Забезпечувати реалізацію в регіоні єдиної державної політики у сфері міжнаціональних відносин, налагоджувати взаємодію між різними громадськими об'єднаннями національних меншин і координувати їх спільні дії допомагає консультативно-дорадчий орган – Рада представників національно-культурних товариств Одеської області.

Протягом 2009 року проведено низку історико-культурних, правознавчих, просвітницьких заходів за пропозиціями національно-культурних товариств, що сприяло інформованості в цих сферах населення.

Однією з важливих складових розвитку регіону є забезпечення свободи совісті громадян та міжконфесійної злагоди. Нині діє понад 1240 релігійних громад 53-ох конфесій та напрямків. Конфесійна ситуація залишається стабільною.

Протягом 2009 року виконання **Програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2011 року** забезпечило проведення комплексних фізкультурно-спортивних заходів серед усіх верств населення, зокрема, Малих Олімпійських ігор Одещини, літніх сільських спортивних ігор, футбольного фестивалю сільських школярів “Даруймо радість дітям”, спартакіади державних службовців, та успішної підготовки спортсменів області до участі у VIII Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту, XXI літніх Дефлімпійських іграх, чемпіонатах світу та Європи.

Введені в експлуатацію сучасні стадіони із синтетичним покриттям полів, бігових доріжок, пластиковими сидіннями для глядачів в містах Іллічівськ, Южне, Кілія. За кошти інвесторів збудовані і введені в експлуатацію фізкультурно-оздоровчі комплекси з басейнами, ігровими і тренажерними залами. У Біляївському районі створено сучасну спортивно-тренувальну базу для розвитку кінного спорту, спортсмени якої у V юнацьких спортивних іграх України вибороли I місце.

Усіма видами фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи в області охоплено понад 681 тис. осіб населення (28,7%) безпосередньо в 1840 колективах фізичної культури і 625 спортивних і фізкультурно-клубах різних форм власності. До занять фізичною культурою і спортом залучено 5153 інваліди, у тому числі 954 особи постійно займаються фізкультурно-оздоровчою та реабілітаційною роботою в обласному центрі фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт».

У VIII Всесвітніх іграх з неолімпійських видів спорту у складі збірних команд України взяло участь 3 спортсмени, отримано бронзову медаль. На XXI Дефлімпійських іграх Одещину представляли 14 спортсменів, які вибороли сім золотих та п'ять срібних медалей. На чемпіонатах світу і Європи спортсмени області у 2009 році вибороли 13 золотих, 10 срібних і 5 бронзових медалей.

Охорона довкілля є одним з основних пріоритетів, що впливає на соціально-економічний розвиток регіону. Для стабілізації екологічної ситуації протягом 2009 року в регіоні здійснювалася реалізація практичних природоохоронних дій, на які були спрямовані фінансові ресурси державного та місцевих бюджетів, а також залучені інвестиції.

На здійснення природоохоронних заходів і поліпшення стану довкілля регіону з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2009 році профінансовано 8130,5 тис. грн. (будівництво та реконструкція каналізаційних очисних споруд, КНС; розчистка русел річок, захист від підтоплення; поводження з токсичними відходами; проведення заходів щодо збереження об'єктів природно-заповідного фонду; виконання науково-дослідних, проектних робіт, тощо).

Згідно з Комплексною програмою захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь України у 2001-2005 роках та прогноз до 2010 року за рахунок коштів держбюджету в сумі 5013,6 тис. грн. виконано роботи - регулювання русел річок, капітальний ремонт мереж водовідведення, підпірних та регулюючих споруд, створення системи попередження шкідливої дії вод.

Для поліпшення водопостачання населення в області реалізується Державна програма пошуку питних підземних вод та буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин на воду, згідно з якою у 2009 році пробурено 5 артсвердловин.

У рамках вирішення проблеми поводження з твердими побутовими відходами продовжується формування реєстрів об'єктів утворення, обробки та утилізації відходів, паспортизації місць видалення відходів.

Протягом звітного періоду здійснювалась робота з регулювання використання біоресурсів, формування екомережі. З метою упорядкування та розширення природно-заповідного фонду області протягом року створено 2 об'єкти природно-заповідного фонду - ландшафтний заказник місцевого значення „Баранівський ліс” у м. Ізмаїл площею 163 га і парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва „Парк санаторію ім. Горького” у м. Одесі площею 8,28 га. Це дало змогу збільшити частку природно-заповідного фонду на 171,28 га або з 3,5% до 3,8%.

3. Основні пріоритети та проблемні питання розвитку економіки і соціальної сфери, шляхи їх реалізації у 2010 році

За короткий період зупинити негативні тенденції в економіці та соціальній сфері, спричинені фінансовою кризою, неможливо, оскільки це потребує певного часу. В області накопичилась значна кількість проблем, які стримують відновлення економічного зростання та впливають на подальший соціально-економічний розвиток:

Причини	Наслідки
<ul style="list-style-type: none"> - висока енерго- та матеріаломісткість продукції; - недостатня кількість інвестиційних ресурсів; - низький рівень технологій, які використовуються; 	<ul style="list-style-type: none"> - недостатній рівень конкурентоспроможності продукції; - зниження інноваційної активності; - значне фізичне зношення і моральне старіння основних засобів виробництва; - значний рівень кількості збиткових

<ul style="list-style-type: none"> - недостатнє фінансування цільових державних та галузевих програм; - недостатнє ресурсне забезпечення сільськогосподарського виробництва; - несприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура на продукцію основних експортоорієнтованих підприємств промисловості; - недостатність обігових коштів суб'єктів господарювання - обмежений доступ та висока вартість кредитних ресурсів. 	<p>підприємств;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність податкового боргу; - наявність заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах; - диспропорції у розвитку економіки та соціальної інфраструктури між районами області - складний стан сільськогосподарської галузі, у тому числі тваринництва.
---	---

Саме на вирішення нагальних проблем області та досягнення основної мети спрямовані пріоритетні завдання розвитку регіону у 2010 році:

• **Стабілізація та поступове зростання промислового виробництва:**

- відновлення позитивної динаміки промислового виробництва;
- підтримка інновацій, розвиток високотехнологічних виробництв та продуктивне використання наявного потенціалу підприємств;
- насичення внутрішнього ринку конкурентоспроможною продукцією та сприяння просуванню вітчизняної продукції на світові ринки;
- пріоритетний розвиток та впровадження енергозберігаючих та екологічно безпечних технологій у виробництві;
- підтримка харчової промисловості, насамперед, виробництва високоякісних продуктів харчування.

• **Забезпечення ефективного функціонування агропромислового комплексу:**

- виконання заходів програми «Зерно Одещини 2005-2010 роки»;
- застосування новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур та впровадження високопродуктивних сортів рослин;
- виконання заходів програми «Стабілізація та розвиток тваринництва Одещини на 2005-2010 роки»;
- сприяння організації та розвитку крупнотоварних сільськогосподарських підприємств;
- підтримка розвитку агропромислової ринкової інфраструктури (обслуговуючих кооперативів, оптових ринків сільськогосподарської продукції);
- вирішення на державному рівні питань щодо отримання часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва;
- розробка та впровадження кластерних моделей господарювання.

• **Подальший розвиток транспортно-транзитного потенціалу області та інформаційних комунікацій:**

- розбудова мережі сучасних автомобільних доріг;
- розвиток залізничного транспорту;
- подальший розвиток та підвищення ефективності функціонування морегосподарського комплексу;

- модернізація та оновлення рухомого складу міського електротранспорту;
- розбудова сучасної мережі зв'язку;
- будівництво нових та реконструкція діючих пунктів пропуску через державний кордон.

- **Енергозабезпечення та енергоефективність:**

- завершення будівництва повітряної лінії 330 кВ Аджалик – Усатове, проведення проектних та підготовчих робіт з будівництва повітряної лінії 330 кВ Новоодеська - Арциз з переходом через Дністровський лиман;
- розробка та затвердження регіональної програми енергоефективності;
- впровадження енергозберігаючих технологій у житлових будинках і на об'єктах комунального господарства;
- пошук і розвиток нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії.

- **Підтримка подальшого розвитку малого підприємництва:**

- виконання Програми підтримки малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки;
- усунення зайвих адміністративних бар'єрів на шляху розвитку підприємництва, зокрема у дозвільній системі;
- формування інфраструктури підтримки підприємництва;
- сприяння відновленню кредитування малого бізнесу шляхом надання фінансової допомоги, в тому числі, на зворотній основі.

- **Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність:**

- залучення вітчизняних та іноземних інвестицій за пріоритетними напрямками розвитку;
- підтримка просування нових інвестиційних проектів, які розробляються суб'єктами підприємницької діяльності;
- розвиток міжнародних ініціатив, взаємовигідних зв'язків та формування позитивного іміджу Одеської області;
- збільшення обсягів експорту товарів та послуг;
- створення максимально сприятливих умов для залучення інвестицій та реалізації інвестиційних проектів.

- **Подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області:**

- створення умов для забезпечення сталого розвитку південно-західної частини та північних районів області, підвищення ефективності використання їх природно-ресурсного, людського та економічного потенціалу;
- прийняття та реалізація обласної комплексної програми соціально-економічного розвитку північних районів області на 2010-2015 роки;
- виконання заходів Програми комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004-2011 роки;

- **Збереження та поліпшення соціальних стандартів якості життя мешканців області:**

- розвиток ринку праці, утримання стабільної ситуації у сфері зайнятості населення;
- забезпечення поступового зростання доходів населення та максимальне зменшення заборгованості із виплати заробітної плати;

- забезпечення стабільного функціонування пенсійної системи;
- підтримка багатодітних сімей, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та вразливих груп населення шляхом надання ефективної адресної соціальної допомоги, зокрема - виконання обласної цільової програми «Милосердя в дії»;
- створення сприятливих умов для життєдіяльності інвалідів та осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- розвиток споживчого ринку, захист прав споживачів, цінова та тарифна політика;
- створення умов для будівництва або придбання житла громадянам, які потребують поліпшення житлових умов, шляхом реалізації програми «Власний дім» та заходів щодо розвитку молодіжного житлового будівництва.
  - **Забезпечення гармонійного розвитку особистості:**
    - сучасна і високоякісна освіта та підготовка кадрів;
    - підвищення якості та доступності медичних послуг на усіх рівнях, насамперед первинної медико-санітарної допомоги;
    - задоволення культурних потреб особистості, збереження культурних надбань та існуючої мережі закладів культури і мистецтва;
    - збереження об'єктів культурної спадщини та охорона пам'яток архітектури і містобудування;
    - сприяння створенню конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту;
    - розвиток фізичної культури та спорту.
  - **Екологічна та техногенна безпека:**
    - забезпечення населення області якісною питною водою;
    - розвиток та розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
    - зменшення рівня забруднення водоймищ, модернізація систем водовідведення та проведення ліквідаційного тампонажу безгосподарних свердловин;
    - знешкодження непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин;
    - розвиток та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь;
    - підвищення стану техногенної безпеки та рівня захисту населення від наслідків природних і техногенних аварій та катастроф.

Відповідно до основних напрямів розвитку області на 2010 рік та враховуючи програмно-цільовий підхід визначення головних проблемних питань та шляхів їх вирішення, передбачається в пріоритетних галузях та сферах протягом 2010 року розробка та затвердження наступних програм:

- *регіональної програми енергоефективності на 2010-2015 роки;*
- *регіональної програми інноваційного розвитку на 2010-2020 роки;*
- *програми залучення інвестицій в економіку Одеської області на 2010-2014 роки.*

Спільно з Міністерством транспорту та зв'язку України планується розробити *Комплексну програму розвитку транспортної галузі Одеської області на період до 2015 року.*

З метою подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області передбачається:

- здійснення заходів щодо створення на території південно-західних районів області (Бессарабії) території пріоритетного розвитку;
- доопрацювання та затвердження обласної комплексної програми соціально-економічного розвитку північних районів області на 2010-2015 роки;

Ключовим завданням має стати розробка регіональної Програми економічних реформ на період до 2015 року, прийняти яку планується протягом 2-3 місяців після затвердження загальнодержавної стратегічної програми економічних реформ.

Важливим механізмом реалізації поставлених пріоритетів повинно стати укладення угоди між Одеською обласною радою і Кабінетом Міністрів України. Передбачається до кінця III кварталу 2010 року підготувати проект зазначеної угоди та подати на розгляд Кабінету Міністрів України згідно із законодавчими актами Кабінету Міністрів України.

3.1. Стабілізація та поступове зростання промислового виробництва.

2010 рік стане роком стабілізації та поступового зростання промислового виробництва, розвитку підприємств, здатних забезпечити наукоємне високотехнологічне виробництво, випуск конкурентоспроможної з імпортними аналогами продукції. Дія процесів імпортозаміщення внаслідок підвищення рівня цінової і якісної конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників на внутрішньому ринку буде стимулювати внутрішнє виробництво та стримувати ріст споживчого імпорту.

Результати функціонування промислового комплексу області у 2010 році залежатимуть від зорієнтованості підприємств експортних галузей та видів промислової діяльності, працюючих на внутрішній ринок.

Обсяги виробництва в промисловості прогноуються на рівні **104,5%**.

Відновлення позитивної динаміки виробництва дозволить товаровиробникам поновити нарощування власних ресурсів, які будуть направлені на фінансування інвестиційних та інноваційних проектів.

Враховуючи значний вплив кризових факторів на діяльність підприємств у 2009 році, у виробничому секторі можна очікувати закріплення тенденцій стабілізації ситуації та забезпечення нарощування виробництва на підприємствах переробної промисловості (на 4,5%), в тому числі з виробництва продукції нафтоперероблення (на 3,5%), хімічної та нафтохімічної промисловості (на 6%), машинобудування (на 5,5%), металургійного виробництва, целюлозно-паперового виробництва, видавничої діяльності (на 3,0%), іншої неметалевої мінеральної продукції (на 4%).

Першочергова увага приділятиметься стабілізації роботи підприємств тих секторів, які найбільше відчували вплив негативних наслідків економічної кризи. Дієві заходи спрямовуватимуться на сприяння просуванню вітчизняної продукції на європейські і світові ринки та часткову переорієнтацію експортерів на внутрішній ринок.

Суттєвим для розвитку промисловості області є необхідність проведення модернізації та стимулювання конкурентоспроможного попиту на продукцію

підприємств, забезпечення нарощування реалізації продукції в провідних галузях. Планується реалізувати продукції промисловості на суму 27,5 млрд. грн.

Ключову роль у промисловому виробництві відіграватимуть галузі з високотехнологічним виробництвом:

- у виробництві нафтопродуктів ПАТ „Лукойл - Одеський нафтопереробний завод” реалізовуватиметься інвестиційна програма розвитку та технічного переобладнання підприємства до 2013 року, планується доведення глибини переробки сировини до 96%, а вихід світлих нафтопродуктів - до 74%.

Стратегія розвитку підприємства спрямована на підвищення конкурентоздатності продукції та досягнення рівня європейських стандартів. Передбачається реконструкція печі та установки Клауса, будівництво вузла змішування бензинів, нових блоків з виробництва гранульованої сірки та її відвантаження.

- **виробництво альтернативних видів палива з відновлювальних джерел** за рахунок реконструкції заводу ТОВ «Південьремверстат» (с. Борщі Котовського району) в завод з виробництва біоетанолу потужністю 100 тис. тонн на рік.

Нарощування виробництва продукції в основних секторах машинобудування на 5,5% відбудеться за рахунок підприємств, які зберегли виробничий потенціал в умовах впливу негативних факторів економічної кризи та позиції на світових і внутрішніх ринках.

На виконання замовлень Росії, Білорусі, Китаю працюватимуть високотехнологічні виробництва з випуску:

- прецизійних, металорізальних верстатів, верстатів термічного та лазерного різання ТОВ „Мікрон”, ВАТ ВТО „ЗОНТ”, машин та устаткування для добувної промисловості і будівництва ВАТ „Будівельно-обробних машин”,

- електророзподільної та контрольної апаратури ТОВ „Південна електротехнічна компанія”, устаткування для будівництва локальних обчислювальних мереж ВАТ «Телекарт-прилад»;

- на виконання експортної програми поставки кабелів телефонних, волоконно-оптичних, мідних, лан-кабелів та силових в країни ЄС ВАТ „Одескабель” планується впровадження технології виробництва плавучих проводів зв'язку та кабелів абонентських високочастотних, закупівля обладнання для нарощування виробництва цифрових кабелів, запуск крутильних машин для скрутки LAN кабелів.

Активна систематична робота щодо залучення вітчизняних та зарубіжних замовників зумовить завантаження потужностей ГВСП „Кілійський суднобудівельно-судноремонтний завод”, ДП „Іллічівський судноремонтний завод” (передбачається проведення ремонту 50 суден).

Підвищення внутрішнього попиту на продукцію машинобудування, перш за все автомобілебудування, стимулюватиме зростання продажів легкових автомобілів ГРП Іллічівський ЗАА ЗАТ „ЗАЗ” та побутової техніки ВАТ „Будівельно-обробних машин”, ТОВ «Укратлантік».

З метою стабілізації роботи у металургійному та хімічному комплексах основних енергоспоживаючих секторів здійснюватимуться регулюючі заходи щодо цін на енергоносії, тарифів на перевезення вантажів, що дозволить підприємствам оптимізувати свої витрати на внутрішньому ринку та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробництва на зовнішніх ринках.

Підприємства металургійного виробництва значно залежні від ситуації на світовому ринку металопродукції через високу експортоорієнтованість. У 2010 році

передбачається збільшити обсяги виробництва на 3%, що призведе до зростання обсягів робіт в будівництві, транспорті та у суміжних видах економічної діяльності.

Покращення фінансово-господарського стану ВАТ «Стальканат» сприятиме завершенню реалізації програми модернізації існуючого виробництва у 2010 році, забезпеченню стабільної роботи та підвищенню продуктивності 4-х високопродуктивних станів, лінії обміднення дроту.

На діяльність підприємств **хімічної та нафтохімічної промисловості** впливатиме висока конкуренція та негативний чинник - динаміка на зовнішніх ринках цін на мінеральні добрива. Зростання виробництва в галузі в 2010 році на 6% забезпечуватиметься за рахунок збільшення випуску аміаку, мінеральних добрив, пластмасових виробів, лаків та фарб на основі полімерів, хімічних реактивів і лікарських препаратів (вітамінів, провітамінів), засобів миючих та для чищення.

На ВАТ „Одеський припортовий завод” з метою нарощування обсягів виробництва та зниження енергоспоживання передбачається технічне переоснащення окремих вузлів агрегатів з виробництва карбаміду та аміаку, проведення робіт з модернізації технологічного обладнання та систем управління.

Передбачається розробка проекту та введення в дію дільниці з виробництва готових лікарських засобів ВАТ «Інтерхім» потужністю 500 млн. таблеток на рік (за зміну), нової дільниці з виробництва субстанції (активних фармацевтичних інгредієнтів) потужністю 3 тис. кг готової продукції на рік, зі створенням 75 нових робочих місць. Обсяг залучених інвестицій становить 10 млн. дол. США.

ВАТ “Елак” планує впровадження 27 нових видів ґрунтівок (для деревини ВД Велка, по іржі), емалей та лаків (поліакрилових, для меблів та паркету, олифи “Будівник”, яхтного лаку).

Одним із напрямів промислової регіональної політики у 2010 році є **насичення внутрішнього ринку конкурентоспроможною продукцією та сприяння просуванню вітчизняної продукції на світові ринки.**

Відновлення попиту на будівельні матеріали з боку будівельних організацій та збільшення попиту населення сприятиме нарощуванню темпів виробництва неметалевих мінеральних виробів на 4,0%.

Попит на будматеріали відновиться в залежності від стабілізації будівництва та економіки в цілому. Враховуючи вплив сезонних чинників, основні виробники галузі прогнозують активізацію реалізації сучасних будматеріалів (газобетону).

Підвищення попиту на базовий будівельний матеріал - цемент у 2009 році відбудеться за рахунок підвищення реалізації роздрібним споживачам та долі упакованого цементу у загальній структурі реалізації на вітчизняному ринку ТОВ «Цемент».

У 2010 році ЗАТ «Бетонекс» реалізовуватиметься програма випуску залізобетонних елементів берегоукріплення, збільшиться випуск товарних бетонних сумішей на основі сульфатостійкого цементу та товарних арматурних виробів із застосуванням хімічних добавок (пластифікуючі, уповільнюючі, морозостійкі, прискорюючі).

Серед напрямків **розвитку легкої промисловості - оновлення технологічного обладнання, розширення асортименту товарів, що реалізуються на внутрішньому ринку, чому сприятиме запровадження ефективної митно-тарифної політики на внутрішньому ринку для українських та закордонних товаровиробників. Обсяг виробництва легкої промисловості становитиме 102,0%.**

Триватиме реалізація проекту міжнародної технічної підтримки на базі **Красноокнянської швейної фабрики**, що фінансується Урядом Королівства Нідерландів, щодо нарощування виробництва робочого одягу до 5,0 тис. одиниць на місяць. Планується

створення 100 робочих місць.

Користуватимуться поширеним попитом розробки продукції, що немає аналогів на вітчизняному ринку та є конкурентоспроможною у порівнянні з кращими зразками продукції іноземного виробництва, **ТОВ “ТД “Грегорі Арбер”** (швейні вироби, костюми, брюки, піджаки чоловічі). Особливістю продукції є авторський дизайн моделей одягу у поєднанні з використанням індивідуально підібраних тканин та прикладних матеріалів високої якості, а також ретельний контроль якості у процесі виробництва. Розшириться мережа власних магазинів по Україні.

Збільшиться випуск взуття (домашнього та літнього) з текстильних, полімерних матеріалів **ТОВ “Белста”** на 10%.

Ізмаїльське ЗАТ ВО “Астра” працюватиме на виконання угоди з Ізмаїльським морським торговельним портом щодо випуску спецодягу весняно-осіннього асортименту.

*Підвищує якість виробництва верхнього жіночого одягу на виконання замовлень Англії, Італії, Німеччини, Румунії **ТОВ “Балтська швейна фабрика”**.*

Особливу роль **відіграватиме харчова промисловість**, на продукцію якої у 2010 році підвищуватиметься експортний попит, запроваджуватимуться заходи щодо захисту національного товаровиробника; стимулювання шляхом державної підтримки виробників якісного молока та м'яса, особливо продуктів дитячого харчування.

У виробництві харчових продуктів, напоїв задоволення потреб населення у продуктах харчування та зростання обсягів виробництва забезпечуватиметься за рахунок збільшення продовольчого і сировинного потенціалу, підвищення споживчого попиту на внутрішньому ринку та зовнішнього попиту на вітчизняну продукцію.

За рахунок стабілізації ситуації у тваринництві та нарощування поголів'я худоби та птиці передбачається забезпечення сировиною підприємств м'ясної та молочної промисловості. Зростання обсягів виробництва м'яса і субпродуктів очікується за умов підвищення попиту на продукцію через його цінову перевагу.

Для покращення роботи підприємств впроваджуватимуться нові види та розширюватиметься асортимент продукції та ринки збуту, триватиме оптимізація технологічних процесів, удосконалення та збільшення дистрибуторської мережі.

Стабільний зовнішній попит на вітчизняну соняшникову олію та закріплення позицій виробників-експортерів продуктів переробки олійних культур у 2009 році обумовлює позитивні тенденції зростання випуску продукції в олійножировій галузі (на ЗАТ «Іллічівський олійножировий комбінат», ТОВ «Одеський олійно-екстракційний завод», ТОВ «Українська чорноморська індустрія»).

В 2010 році планується модернізація виробництва:

- на **ТОВ «Іллічівський олійноекстракційний завод»** – запуск лінії грануляції лузги, яка в подальшому буде використовуватись як пальне, та системи очищення викидів в повітря.

- запуск лінії грануляції лузги, виготовлення пелетів **ТОВ «Одеський олійно-екстракційний завод»** (замовником та постачальником сировини є підприємство з іноземними інвестиціями «Серна» (м. Київ).

- впроваджується новий технологічний процес спалювання вибільної глини і жиркових відходів для використання в основному виробництві **ВАТ «Іллічівський олійножировий комбінат»** на виконання угод з українськими («Галичина») та російськими замовниками.

- планується введення в дію у 1 півріччі 2010 року підприємства **“Укркава”** (м. Іллічівськ) з виробництва сублімованої кави. Потужність 1000 тонн на рік зі створенням 140 нових робочих місць. Обсяг іноземних інвестицій - 70 млн. дол. США.

Завдяки державній підтримці розвитку садівництва і виноградарства в області,

розширенню закладки більше 2 тис. га молодих виноградників сільськогосподарськими підприємствами та найбільш цінними європейськими сортами виноградних насаджень на власних або орендованих землях промисловими підприємствами для власного виробництва під торговою маркою ЗАТ „Одеський коньячний завод”, НВП „Нива”, ЗАТ „Агро-Юг”, ТОВ ПТК „Шабо”, зросте потенціал виноробства в області у відповідності до вимог і стандартів ЄС.

За умов співпраці з Торговим домом «Мегаполіс» (Україна, Росія) та імпорту сировини з Грузії, Молдови та Росії планується розлив продукції в новий вид тари – пляшки ємністю по 300 мл ЗАТ «Одеський коньячний завод».

ТОВ ПТК „Шабо” збільшиться випуск коньяків, нових видів продукції - бренді витриманого, вин виноградних та ігристих, вермутів.

Державною цільовою програмою розвитку українського села на період до 2015 року передбачається посилення безпеки харчування, збільшення виробництва якісних продуктів для внутрішнього ринку, а також забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного аграрного сектора на світових ринках.

Незважаючи на складний фінансовий стан підприємств у 2009 році здійснювалось технологічне оновлення та прогресивні зміни провідними бюджетоутворюючими підприємствами, проте використання інновацій для більшості промислових виробництв ще не стало головним чинником розвитку.

У 2009 році частка інноваційно-активних промислових підприємств у загальній кількості становила 14,2% та збільшилась порівняно з 2008 роком на 18,4%.

Для багатьох підприємств області основним джерелом розвитку та впровадження інновацій залишаються власні кошти. Однак, через брак достатніх обсягів таких коштів та обмеженість довгострокових й дешевих кредитів страждає якість інноваційного процесу. Тому реалізація інноваційної політики повинна передбачати, насамперед, прозору схему фінансування інноваційних проектів, тобто конкретних інноваційних програм, що вимагає створення відповідної інфраструктури.

3.2. Забезпечення ефективного функціонування агропромислового комплексу

Розвиток аграрного сектора у 2010 році здійснюватиметься:

в галузі рослинництва - виконання заходів програми “Зерно Одещини 2005-2010 роки” (за умови фінансування програми), а саме:

– запровадження науково обґрунтованих систем землеробства, що дасть змогу підвищити родючість ґрунтів;

– застосування прогресивних технологій вирощування сільськогосподарських культур;

– розвитку зрошувального землеробства;

– впровадження у виробництво високоврожайних нових елітних сортів і гібридів сільськогосподарських культур;

– здешевлення вартості придбання високопродуктивного насіння перспективних сортів зернових культур;

– поповнення парку зернозбиральної техніки.

в галузі тваринництва - виконання заходів Програми стабілізації та розвитку тваринництва Одещини на 2005-2010 роки (за умови фінансування програми), а саме:

- підтримки крупнотоварних сільськогосподарських підприємств;
- підвищення продуктивності поголів'я та забезпечення кормами в необхідних обсягах;
- здешевлення реалізації (придбання) племінних генетичних ресурсів вітчизняного походження;
- часткова компенсація вартості будівництва, відновлення та модернізації молочно-товарних ферм.

Пріоритетними напрямками розвитку сільського господарства області у 2010 році будуть:

- впровадження системи збереження та ефективного використання земель сільськогосподарського призначення;
- поліпшення ресурсного забезпечення сільськогосподарського виробництва, підтримання наявного технічного потенціалу машинно-тракторного парку, стабілізації його кількісного складу та оновлення, удосконалення форм його використання та забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції за прогресивними технологіями;
- забезпечення розвитку інфраструктури аграрного ринку;
- створення сучасної селекційної бази аграрного виробництва.

Виконання зазначених пріоритетів дасть можливість досягти суттєвих змін в аграрному секторі та підвищити рівень агропромислового виробництва.

Обсяги виробництва валової продукції сільського господарства у 2010 році становитимуть 4361,6 млн. грн., що більше рівня 2009 року на 2,9%. Питома вага галузі рослинництва у виробництві валової продукції становитиме 70,5%, тваринництва – 29,5%. Прогнозні показники розвитку сільськогосподарського виробництва області на 2010 рік визначені з урахуванням виробничого потенціалу, об'єктивних обставин, що склалися в забезпеченні галузі матеріально-технічними ресурсами.

Обсяги виробництва рослинницької продукції передбачається отримати в сумі 3074,8 млн. грн., що більше рівня 2009 року на 2,6%. Зменшення прогнозується у виробництві винограду. Обсяги виробництва зернових у 2010 році визначені, виходячи із середньорічних обсягів за 2004-2008 роки і становитимуть 2840,0 тис. тонн, що більш ніж на 20,0% вище показників програми «Зерно Одещини 2005–2010 роки», та на 0,1% більше рівня 2009 року.

Інтенсифікація розвитку зернового господарства та збільшення обсягів виробництва зерна досягатиметься завдяки таким чинникам, як підвищення урожайності шляхом удосконалення землекористування, структури посівів, попередників, обробітку ґрунту, внесення мінеральних добрив і проведення хімічної меліорації ґрунтів, захисту рослин, розвитку насінництва, підвищення якості зерна, науково-методичного забезпечення, розвитку ринку зерна. У 2010 році передбачається провести реконструкцію меліоративних систем та поліпшення екологічного стану меліорованих земель на площі 650 га. Впровадження нових сортів, оновлення асортименту насіння високих репродукцій дасть змогу збільшити урожайність на 20-25%.

Головні напрямки економічного зростання тваринництва відображені в Програмі стабілізації і розвитку тваринництва Одещини на 2005-2010 роки, затвердженій рішенням Одеської обласної ради від 18.11.2005 р. № 707-IV.

Зважаючи на реальний стан галузі та вступ України до СОТ, стратегічним напрямком розвитку тваринництва в області визначено виробництво основних видів тваринницької продукції на високотехнологічних, високоінтенсивних тваринницьких комплексах, укомплектованих високопродуктивним стадом тварин та забезпечених відповідною кормовою базою.

У 2010 році планується продовжити реалізацію інвестиційних проектів у тваринництві, розпочатих у 2008-2009 роках:

- будівництво тваринницького комплексу з виробництва свинини на 24 тис. голів в ТОВ „Агро-Прайм" Болградського району (вартість проекту біля 140,1 млн. грн.);

- з виробництва продукції вівчарства на 4,8 тис. голів вівцематок в ТОВ ВКФ Бородіно -А" Тарутинського району (вартість проекту 15,0 млн. грн);

- з виробництва свинини на 24,0 тис. голів свиней в ТОВ „Арцизька м'ясна компанія" Арцизького району (вартість проекту 22,8 млн. грн.);

- роботи з реконструкції молочного комплексу в агрофірмі “Петродолинська” Овідіопольського району (вартість проекту 15 млн. грн.).

Розпочнеться будівництво комплексу з виробництва свинини на 25 тис. голів в Кілійському районі (вартість проекту 100 млн. грн.).

Загалом під реалізацію зазначених проектів в галузь буде залучено більше 400 млн. грн.

Нарощування поголів'я худоби та птиці, підвищення продуктивності тваринництва дозволить збільшити у 2010 році обсяги виробництва валової продукції тваринництва на 3,6%. Прогнозовані обсяги виробництва продукції тваринництва в 2010 році складуть: 66,8 тис. тонн м'яса (100,1% до рівня 2009 року), 415,0 тис. тонн молока (100,1%), 600,0 млн. шт. яєць (102,3%), 1452,0 тонн вовни (100,0%).

Враховуючи актуальність питання формування мережі оптово-роздрібних сільськогосподарських ринків, розвитку обслуговуючої кооперації, разом з Одеською обласною дорадчою службою «Центр розвитку села» організовано інформування населення щодо створення нових сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та оптово-роздрібних ринків. У 2010 році передбачається подальша підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

В частині розбудови інфраструктури аграрного ринку у рамках реалізації проекту „Південноукраїнський регіональний оптовий продовольчий ринок” проводиться відповідна робота щодо утворення мережі гуртових ринків сільськогосподарської продукції на регіональному рівні, зокрема на території Овідіопольського району Одеської області.

Для забезпечення життєздатності сільського господарства, підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу на внутрішньому і зовнішньому ринках, гарантування продовольчої безпеки країни необхідна державна підтримка сільгоспвиробників шляхом:

- відновлення сприятливих умов для кредитування підприємств агропромислового комплексу - часткової компенсації відсотків по кредитах, виданих

сільгоспвиробникам, в тому числі для реалізації інвестиційних проектів у тваринницькій галузі;

відновлення виплат сільгоспвиробникам дотацій на 1 га посівів у рослинництві та фінансування бюджетних програм підтримки рослинницької та тваринницької галузей.

Як свідчить досвід, розбудова економіки можлива за умови впровадження нових прогресивних форм господарювання. Однією з таких форм є кластерна система, яка являє собою зосередження взаємопов'язаних підприємств і установ у межах певної території та охоплює різні підприємницькі структури з метою забезпечення конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках, а саме: виробників сировини, постачальників ресурсів, нових технологій, послуг, у т.ч. зі збуту.

Стратегія розвитку аграрного кластера передбачає кооперацію між виробниками та переробниками, що дозволить згладити коливання цін і забезпечити передбачуваність виробництва на перспективу.

3.3. Подальший розвиток транспортно-транзитного потенціалу області та інформаційних комунікацій

Ефективне функціонування транспортного комплексу є важливою складовою структури економіки та необхідним чинником для сталого розвитку області.

Динаміка основних показників роботи транспортного комплексу області в цілому відповідає загальним економічним тенденціям. Поступова стабілізація діяльності транспортної системи наприкінці 2009 року, стабілізація діяльності банківської сфери та покращення ситуації в основних галузях економіки зумовить подальший розвиток транспортно-транзитного потенціалу області та інформаційних комунікацій.

Позитивні зрушення в промисловості, сільському господарстві, будівництві та торгівлі, які переважно і визначають завантаженість транспортної системи, забезпечать зростання показників вантажних та пасажирських перевезень усіма видами транспорту, обробки вантажів у торговельних портах області.

З метою комплексного розвитку транспортної галузі та ефективного використання транзитного потенціалу області необхідно у 2010 році спільно з Міністерством транспорту та зв'язку України розробити та затвердити дієву **Комплексну програму розвитку транспортної галузі Одеської області (розраховану не менше як на 10 років)**, передбачивши чіткий план заходів з її реалізації.

У 2010 році прогнозується збільшення **обсягів переробки вантажів** у торговельних портах **на 3,0%**, **обсягів вантажних перевезень** - **на 1,0%**, в тому числі залізничним транспортом – на 1,3%, на рівні минулого року залишаться перевезення автомобільним та водним транспортом.

Розвиток транспорту та зв'язку буде спрямовано на реалізацію державних і регіональних програм та задоволення потреб населення у якісних сучасних послугах.

Розбудова мережі сучасних автомобільних доріг. На 2010 рік основними напрямками розвитку дорожнього господарства визначені:

реконструкція і капітальний ремонт автодоріг державного значення з доведенням їх параметрів до вимог європейських нормативів;

розбудова внутрішньообласної мережі автодоріг з охопленням населених пунктів за умов фінансування на утримання доріг місцевого значення з обласного бюджету та бюджетів органів місцевого самоврядування;

реалізація заходів Програми розвитку, ремонту та утримання вулично-шляхової мережі Одеської області на період 2004-2010 років “Дороги Одещини”.

Капітальні вкладення на будівництво автомобільних доріг загального користування на 2010 рік передбачаються за рахунок державного бюджету в обсязі 315,2 млн. грн. *Заплановано введення в дію 41,3 км автомобільних доріг з твердим покриттям загального користування.*

На автодорогах державного значення буде продовжено реконструкцію автодороги «Обхід м. Одеси», км 7+956 - км 9+354, будівництво автодороги «Під'їзд до м. Ізмаїл», км 10+300 - км 12+900, будівництво транспортної розв'язки в одному рівні на автомобільній дорозі Одеса - Іллічівськ, км 12+350.

На дорогах місцевого значення за рахунок капітальних вкладень згідно з проектом плану будуть побудовані та введені в експлуатацію 11 під'їздів до сільських населених пунктів загальною протяжністю близько 36,0 км.

Буде продовжена реконструкція автодоріг “Красні Окни - Новосамарка” і “Одеса - Вознесенськ - Новий Буг”, а також продовжено будівництво автомобільної дороги “Обхід с. Сухий Лиман”.

Планується закінчити роботи з будівництва двох доріг в Тарутинському районі в обхід території Республіки Молдова, протяжністю 25,19 км.

На будівництво автомагістралі «Північ-Південь» та транспортних розв'язок для розробки проектно-кошторисної документації з бюджету міста Одеси планується спрямувати 2,0 млн. грн. На завершення робіт по будівництву дороги по вул. Балківській (на ділянці від автовокзалу до Пересипського мосту) з бюджету міста планується спрямувати 33,0 млн. грн.

Для забезпечення надійним транспортним сполученням 9-ти південних районів області необхідно *будівництво автодороги «Одеса-Рені»* за новим напрямком «Одеса-Овідіюполь-Білгород-Дністровський-Монаші», протяжністю 81 км, в т.ч. мостовий перехід через Дністровський лиман, протяжністю 5,7 км, загальною вартістю 8,9 млрд. грн. та мостовий перехід через р. Дунай на переході с. Орлівка (Україна) – м. Ісакча (на Бухарест, Румунія) протяжністю 12 км. У червні 2009 року прийнято постанову КМУ № 569, якою автомобільна дорога Одеса-Рені включена до Переліку об'єктів права державної власності, які можуть надаватися в концесію - за рішенням концесієдавця (Укравтодор) дорога може надаватися окремими ділянками.

Протягом 2010 року передбачається затвердження техніко-економічного обґрунтування будівництва автомобільної дороги Одеса - Рені з визначенням джерел фінансування виготовлення проектно-кошторисної документації та сприяння прискоренню проведення процедур, які передують укладенню Концесійного договору щодо будівництва першої черги автомобільної дороги Одеса - Рені з урахуванням принципу державно-приватного партнерства.

У 2010 році передбачається завершення розробки проектно-кошторисної документації на *будівництво автомобільно-пішохідного мосту через Сухий лиман, який з'єднає міста Одесу та Іллічівськ.*

З метою організації безпечного дорожнього руху в рамках реалізації заходів **Регіональної програми з безпеки дорожнього руху в Одеській області на період 2008-2011 років** у 2010 році планується:

- підтримка розвитку діяльності загонів юних інспекторів руху;
- забезпечення швидкого реагування на порушення Правил дорожнього руху.

Розвиток залізничного транспорту. Залізничний транспорт посідає провідне місце в області за обсягами вантажних перевезень та забезпечує майже 70% від загального вантажопотоку.

У 2009 році зміни в економічній ситуації країни зумовили зниження обсягів вантажопотоків з перевезення чорних металів, будівельних матеріалів, кам'яного вугілля, мінеральних добрив. Відбулось скорочення пасажирських перевезень в усіх видах сполучень. Позитивні тенденції в економіці сприятимуть стабілізації діяльності та ефективному використанню потенціалу залізничного транспорту у 2010 році.

Для подальшого розвитку галузі в сучасних умовах потребує удосконалення тарифно-цінова політика, створення сприятливих тарифних умов для збереження та залучення вантажо- та пасажиропотоків. Основним проблемним питанням залишається компенсація збитків залізниці за перевезення пільгової категорії пасажирів у приміських сполученнях. *У 2010 році залізницею планується перевезти 2146,8 тис. пасажирів пільгових категорій, що на 14,3% більше рівня 2009 року.*

Постійне оновлення і модернізація основних фондів (зокрема, будівництво автоматизованої системи контролю за вантажами станції Одеса-Застава 1, будівництво бази цеху дефектоскопії на станції Одеса-Сортувальна, реконструкція котельні та теплотраси станції Котовськ), орієнтація на високу якість транспортних послуг і зниження ресурсоемності забезпечить зростання обсягів вантажоперевезення на 1,3%, дозволить зробити транспортні маршрути високошвидкісними та спроможними безперешкодно пропускати зростаючі потоки вантажів.

Подальший розвиток та підвищення ефективності функціонування морегосподарського комплексу.

У 2010 році передбачається збільшення обсягів переробки вантажів у торговельних портах та на промислових причалах області **на 3,0%**. Залученню нових та додаткових вантажів, що перероблятимуться портами, сприятиме розвиток інфраструктури портів (будівництво нових та реконструкція існуючих портових потужностей, перевантажувальних комплексів, складських приміщень, розвиток колійного господарства) та приведення тарифів у відповідність до вимог ринку транспортних послуг.

Морські порти є найважливішою складовою частиною не тільки транспортної, але й виробничої структури регіону. На 2010 рік основними напрямками розвитку морських торговельних портів визначено:

на **ДП "Одеський морський торговельний порт"** - реалізація проектів будівництва до 2012 року Контейнерного терміналу у рамках проекту «Розвиток Карантинного молу» запланованою потужністю 600 000 TEU/рік, загальна вартість проекту – 4,44 млрд. грн. (з них – 2,2 млрд - кошти інвестора, обсяги інвестицій у 2010 році – до 585 млн. грн); «Будівництво причалу № 35 (1-3)», «Будівництво універсального терміналу в районі Практичної гавані»;

на **ДП "Іллічівський морський торговельний порт"** - будівництво нового терміналу для перевантаження контейнерів та обробки суден типу «ро-ро» на необладнаному узбережжі порту і прилеглих територіях; розвиток мультимодального (5-го) терміналу для перевантаження контейнерів; реконструкція перевантажувального комплексу з причалами №№ 7, 8, 9 для перевантаження генеральних вантажів та контейнерів; розвиток контейнерного терміналу з причалами №№ 1, 2; будівництво двостороннього пірсу в місці з'єднання причалів № 10 та № 11; реконструкція комплексу з причалами №№ 12, 14, 15 для перевантаження металопрокату та чавуну;

на **ДП "Морський торговельний порт "Южний"** - збільшення потужностей на причалі № 9 до 3,2 млн. тонн на рік; початок будівництва причалу № 10 (обсяг інвестицій - 69,5 млн. грн);

на **ДП "Ізмайльський морський торговельний порт"** - розробка техніко-економічного розрахунку та робочих креслень на будівництво перевантажувального комплексу для сипучих мінеральних добрив у районі 26-го причалу порту"; придбання порталного крану вантажопідйомністю 32 тонни;

на **ДП "Ренійський морський торговельний порт"** - будівництво комплексу з наливу, зберігання та зливу зріджених вуглеводневих газів на території порту ТОВ "Лагуна-Рені"; зернового комплексу з перевалки зерна та виробництва комбікормів "ТОВ "Рені-Лайн"; реконструкція діючого перевантажувального комплексу кам'яновугільної смоли ТОВ "Укрчем"; будівництво комплексу з перевалки наливних вантажів (олія соняшника, рапсу, меляси та ін.) ТОВ "Рені - Термінал"; організація комбінованих перевезень нових легкових автомобілів ТОВ "Автопорт-Рені"; будівництво та експлуатація комплексу зі зберігання та перевалки зернових вантажів" ТОВ Фірма "КВП";

на **ДП "Білгород-Дністровський морський торговельний порт"** - будівництво зернового комплексу; складів відкритого зберігання; придбання мобільного крану-маніпулятора; будівництво залізничної колії до причалів №№ 9, 10.

на **ТОВ "Трансінвестсервіс"** - введення в експлуатацію I черги контейнерного терміналу для обробки супер-пост-паномаксів потужністю 430,0 тис. TEU (планується доведення потужності до 2,0 млн. TEU у 2015 році).

У **Біляївському районі** передбачається **проектування та будівництво складського комплексу класу "А"** площею 280,0 тис. кв. м з контейнерним терміналом ТОВ "Логопарк Хаджибей" та створення близько 3 тис. нових робочих місць.

Відповідно до Програми комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004-2010 роки триватиме реалізація проекту відновлення морського флоту **ВАТ "Українське Дунайське пароплавство"**. З метою стабілізації фінансово-господарського стану ВАТ «Українське Дунайське пароплавство» необхідно прийняття управлінських рішень:

- стосовно списання морально та фізично зношених основних засобів (суден), які знаходяться на балансі та не використовуються у виробничій діяльності;
- остаточно визначитися щодо доцільності добудови 2 суден.

З метою відновлення судноплавства на українській ділянці дельти Дунаю та для створення позитивного іміджу України як транзитної держави у 2010 році планується подальша розбудова глибоководного суднового ходу р. Дунай-Чорне море.

Значна увага приділятиметься розширенню напрямів авіаційних перевезень пасажирів.

Модернізація та оновлення рухомого складу міського електротранспорту здійснюватиметься в рамках *Програми розвитку електротранспорту м. Одеси на 2007-2010 роки*. З бюджету міста передбачається спрямувати кошти у сумі 66962,3 тис. грн. на придбання 10 трамваїв, 15 тролейбусів та модернізацію рухомого складу міського електротранспорту (16 трамваїв).

Маршрутна мережа громадського транспорту міста Одеси у 2010 році складатиме 139 маршрутів, у тому числі: електротранспорту - 30, автобусних - 109.

Розвиток інформаційних комунікацій передбачає подальше удосконалення телекомунікаційної мережі та розбудову сучасної мережі зв'язку.

Пріоритетним напрямком щодо подальшого *створення інформаційного суспільства в області є виконання заходів регіональної програми інформатизації* Одеської області у 2010 році, які будуть направлені на реалізацію таких основних проектів і завдань:

- удосконалення комплексної системи захисту інформації;
- розвиток в області мережі з підтримкою IP- телефонії;
- впровадження системи електронного документообігу з використанням електронного підпису в органах місцевого самоврядування;
- забезпечення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування області засобами обчислювальної техніки;
- розгортання та удосконалення локальних обчислювальних мереж в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування області.

Триватиме робота щодо збільшення потужностей існуючих телекомунікаційних мереж, розвитку цифрового міського, міжміського, міжнародного і стільникового зв'язку. Увага приділятиметься забезпеченню надійності зв'язку та підвищенню якості обслуговування споживачів.

Для підвищення якості та розширення кількості поштових послуг населенню Одеською дирекцією УДППЗ “Укрпошта” у 2010 році передбачається:

розвиток фінансових послуг - приймання та виплата поштових переказів в іноземній валюті, за системою „Money Gram” та “Вестерн Юніон”, “BLIZKO”, термінових поштових переказів незалежно від місця знаходження клієнта; впровадження послуги «Виплата переказів в іноземній валюті через систему «Юністрім»; електронне повідомлення; пересилання пріоритетної пошти, кур'єрська доставка пошти, єдиний електронний квиток, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами через відділення поштового зв'язку.

На виконання Регіональної програми будівництва, реконструкції та утримання місцевих пунктів пропуску через українсько-молдовський державний кордон у межах Одеської області на період до 2015 року передбачено у 2010 році завершення **будівництва місцевого пункту пропуску «Фараонівка»** Саратського району.

Державною цільовою програмою «Облаштування та реконструкція державного кордону» на 2010 рік передбачено за рахунок коштів державного бюджету реконструкцію міжнародного пункту пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення «Платонове» Красноокнянського району.

3.4. Енергозабезпечення та енергоефективність

У 2010 році для посилення енергетичної самодостатності області, забезпечення надійним електропостачанням споживачів м. Одеси й південно-західних районів області та уникнення залежності від енергосистеми Республіки Молдова, не зважаючи на всі проблеми, які виникали під час будівництва, продовжуватиметься **будівництво повітряної лінії (ПЛ) потужністю 330 кВ «Аджалик-Усатове»** (будівництво розпочате у грудні 2008 року). Зазначена лінія проходить по територіях Біляївського, Іванівського, Роздільнянського та Комінтернівського районів. Фінансування проекту здійснюється за рахунок кредиту Європейського Банку Реконструкції та Розвитку, з яким підписано фінансову угоду. Загальна вартість проекту становить 420 млн. грн., за станом на 1 січня 2010 року встановлено 399 залізобетонних опор (100% загальної кількості за проектом), 196 фундаментів під металеві опори (100% загальної кількості за проектом) та 193 металеві опори. Також змонтовано 115,7 км електричного проводу із запланованих 123 км по одноланцюговій лінії. Об'єкт планується ввести в експлуатацію у квітні-травні 2010 року.

З метою реалізації Схем перспективного розвитку електромереж, забезпечення подальшого соціально-економічного зростання і суттєвого підвищення надійності електропостачання споживачів Одеської області та м. Одеса розпочаті передпроектні роботи щодо вибору майданчика ПС Приморська 750 кВ та заходів ПЛ-750-330 кВ, а також проектно-вишукувальні роботи з будівництва ПЛ-330 кВ «Новоодеська-Арциз».

Окрім зазначених об'єктів, посилити енергетичну самодостатність області планується за рахунок будівництва нових генеруючих джерел, а саме будівництво парогазових електростанцій у м. Болграді потужністю 30-50 МВт та м. Ізмаїл потужністю 240 МВт. У 2010 році щодо **Болградської парогазової електростанції** проводитимуться проектно-вишукувальні роботи та готується тендерна документація на закупівлю робіт з будівництва зазначеного об'єкта. Загальна кошторисна вартість будівництва даного об'єкта становить 300 млн. грн, тривалість будівництва - 17 місяців. Щодо **Ізмаїльської парогазової електростанції «Південною генеруючою компанією»** з фірмою "Сіменс" підписано угоду на поставку обладнання на суму 61 млн. доларів США. Загальна вартість проекту становить 240 млн. доларів.

Протягом першого півріччя 2010 року передбачається розробка проекту **регіональної програми енергоефективності**.

Розвиток нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії.

Враховуючи, що останнім часом у зв'язку з постійним зростанням цін на енергоносії, а відповідно і тарифів на послуги з газо- та теплозабезпечення, зусилля держави спрямовані на скорочення споживання енергоресурсів та заміщення їх альтернативними видами палива, Одеська область також працює в даному напрямку. Так, в с. Кам'яне Савранського району в серпні 2009 року введена в експлуатацію експериментальна комплексна лінія для виробництва брикетів із соломи для опалення житлових та соціально-побутових будівель. У даний час брикетами з соломи опалюється Савранська школа. У подальшому продукцію також планується реалізовувати населенню.

Окрім зазначеного, область також працює в напрямку використання енергії вітру, у 2009 році експериментальний майданчик та вимірювальну вежу встановлено в Овідіопольському районі й аналогічний майданчик планується встановити у Татарбунарському районі.

3.5. Підтримка подальшого розвитку малого підприємництва

У 2010 році основні зусилля будуть спрямовані на удосконалення дозвільної системи у сфері господарської діяльності та реалізації спрощених процедур входження в бізнес, усунення зайвих регуляторних бар'єрів на шляху розвитку підприємництва, розвитку механізмів фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого бізнесу.

Інструментом реалізації на регіональному рівні державної політики розвитку малого підприємництва є продовження виконання заходів Програми підтримки малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки, які будуть спрямовані на удосконалення нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності, фінансово-кредитної допомоги, інформаційного, ресурсного забезпечення та подальшого розвитку бізнес-інфраструктури.

Дозвільна система, за оцінками підприємців, за складністю є другою процедурою після оподаткування, що створює необґрунтовані перепони для розвитку бізнесу. Активізація роботи органів місцевої влади з реалізації Закону «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2009р. № 526 «Про заходи щодо упорядкування видачі документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» сприятиме спрощенню отримання документів дозвільного характеру, дозволить поступово перейти від дозвільного до декларативного принципу започаткування підприємницької діяльності, що, в свою чергу, скоротить часові та майнові витрати підприємців на започаткування та ведення бізнесу.

Започаткування «принципу мовчазної згоди» дозволить значно спростити процедури отримання дозволів та сприятиме дотриманню строків розгляду заяв підприємців.

Заходи з реалізації державної регуляторної політики будуть направлені на зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та недопущення прийняття недоцільних і неефективних регуляторних актів, а також на забезпечення дотримання визначеного порядку їх розробки, розгляду та затвердження.

Подальша реалізація проекту з відшкодування з обласного бюджету відсоткових ставок за кредитами, що надаються суб'єктам малого бізнесу на реалізацію інвестиційних проектів, поліпшить доступ підприємців до кредитних ресурсів.

Розроблена у 2009 році в рамках Програми підтримки малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки електронна база вільних земельних ділянок, приміщень та обладнання для передачі в оренду або у власність підприємцям, яка знаходиться на веб-сайті облдержадміністрації, сприятиме ресурсному забезпеченню суб'єктів малого та середнього бізнесу області.

Реалізація даних заходів сприятиме:

- збільшенню кількості юридичних осіб до 65 тис. одиниць;
- збільшенню кількості фізичних осіб-підприємців до 188 тис. одиниць;
- збільшенню кількості малих підприємств до 22 тис. одиниць;
- збільшенню кількості працюючих у сфері малого бізнесу до 330 тис. осіб.

Збільшення кількісних показників, у свою чергу, підвищить частку надходжень від суб'єктів малого підприємництва до державного та місцевих бюджетів, частку малих підприємств у загальному виробництві продукції (робіт, послуг) до 27%.

Реалізація розробленого облдержадміністрацією спільно з експертами проекту «Розвиток кластерів та бізнес-інфраструктури в транскордонному вимірі» в рамках спільної операційної програми «Румунія – Україна – Республіка Молдова ЄІСП 2007-2013» дасть змогу впровадити нові перспективні моделі господарювання та розвивати бізнес-інфраструктуру області.

З метою координації дій місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та громадських об'єднань підприємців у сфері розвитку підприємництва та реалізації державної регуляторної політики продовжить роботу обласна координаційна рада з питань вирішення проблем та сприяння розвитку малого і середнього бізнесу, на засіданнях якої розглядатимуться основні проблемні питання, що заважають розвитку підприємництва.

Крім того, з метою залучення суб'єктів підприємницької діяльності до участі у формуванні державної політики у сфері підприємництва, запровадження прозорого механізму їх участі у підготовці проектів рішень органів виконавчої влади продовжиться робота місцевих та обласних галузевих рад підприємців.

3.6. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльність

У 2010 році прогнозується початок стабілізації в інвестиційній сфері регіону.

Надмірна зарегульованість процесу реалізації конкретних проектів, необхідність отримання великої кількості дозволів та погоджень, особливо в частині, що стосується будівництва та введення в експлуатацію нових об'єктів – є головними проблемами, які стримують залучення нових інвестицій та потребують вирішення. Необхідно створити інвесторам максимально сприятливі умови для реалізації ключових проектів розвитку регіону, спростити строки та процедуру отримання всіх документів дозвільного та погоджувального характеру, що, в свою чергу, забезпечить ужиття своєчасних і більш ефективних заходів щодо стимулювання інвестиційної привабливості нашого регіону.

У 2010 році інвестиційна політика повинна отримати нову якість за рахунок розвитку державно-приватного партнерства. Буде визначено сфери діяльності, в яких реалізовуватимуться проекти державно-приватного партнерства. Основними пріоритетними механізмами реалізації державно-приватного партнерства буде розробка концесійних договорів та виявлення і надання сприяння розвитку кластерних моделей.

Очікується освоїти за рахунок усіх джерел фінансування 9460,0 млн. грн. інвестицій в основний капітал, що лише на 5% нижче рівня 2009 року.

Триватиме реалізація державної житлової політики щодо забезпечення права громадян на житло. У 2010 році планується введення в експлуатацію 512,0 тис. кв. м. загальної площі житлових будинків, що складатиме 95,3% до рівня 2009 року.

З метою забезпечення мешканців області житлом передбачається розробка та початок реального впровадження регіональної цільової програми будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки в районах та містах області.

Розробка та втілення в життя програми доступного житла стане імпульсом для підтримки будівельної галузі, включаючи промислове виробництво вітчизняних будівельних матеріалів.

Позитивна тенденція активізації інвестиційної діяльності в області забезпечуватиметься за умови удосконалення на державному та регіональному рівнях нормативно-правової бази з питань будівництва, планування та забудови територій районів населених пунктів; фінансово-кредитних механізмів залучення коштів населення та довгострокових банківських кредитів у житлове будівництво, запровадження механізму іпотечного кредитування, активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Фінансування об'єктів соціальної сфери передбачає, в першу чергу, спрямування коштів на об'єкти з високим ступенем будівельної готовності, будівництво або реконструкція яких розпочиналося у минулі роки, створення відповідної інфраструктури.

За рахунок усіх джерел фінансування прогнозується завершити будівництво 3-х шкіл у Білгород-Дністровському (с. Бритівка), Балтському (с. Немирівське), Тарутинському (с. Ганнівка) районах на 748 учнівських місць та дитячо-юнацьку спортивну школу у м. Вилкове Кілійського району.

Впродовж 2010 року передбачається продовжити будівництво та реконструкцію 5 шкіл в сільських населених пунктах: селах Ларжанка та Камишівка Ізмаїльського, селі Крижанівка Комінтернівського, селі Кароліно-Бугаз Овідіопольського районів та селі Олександрівка, яке входить до м. Іллічівськ; дитячого садка в селі Раухівка Березівського та селі Олександрівка Комінтернівського районів.

Приділятиметься увага газифікації сільської місцевості області шляхом будівництва підвідних та розподільних газопроводів до 15 населених пунктів Болградського, Ізмаїльського, Біляївського, Ренійського, Ширяївського, Котовського, Комінтернівського районів.

Запобігання масштабній кризі у будівництві, поступове нарощування обсягів житлового будівництва та обсягів виконаних будівельних робіт, розвиток виробництва будівельних матеріалів та виробів – є основними очікуваними результатами майбутніх років.

Основними напрямками зовнішньоекономічної діяльності області у 2010 році залишатимуться розвиток співробітництва з сусідніми державами, збагачення змісту підписаних міжрегіональних угод, реалізація спільних міжнародних проектів та програм, створення максимально сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі для залучення інвестицій та реалізації інвестиційних проектів, зокрема, на основі механізмів міжнародного співробітництва за проектами зі скорочення викидів парникових газів в атмосферне повітря від промислових підприємств, об'єктів поводження з відходами тощо.

Особлива увага приділятиметься диверсифікації зовнішньоекономічної діяльності, зростанню ефективності використання експортного потенціалу регіону, підвищення його інвестиційної привабливості та міжрегіональному

транскордонному співробітництву. На сучасному етапі в умовах повноправного членства України в СОТ необхідно приділити якомога більше уваги цим питанням.

Інструментами виконання мають стати регіональні програми:

– Стратегічна програма освоєння зовнішніх ринків товаровиробниками Одеської області на 2010-2011 роки;

– Програма міжнародного співробітництва та формування позитивного інвестиційного іміджу Одеської області на 2010 рік.

З огляду на стан залучення іноземних інвестицій в Одеську область протягом 2009 року, можна прогнозувати збільшення обсягів іноземного інвестування на 20,0% та приросту протягом 2010 року на 208,8 млн. дол. США іноземних інвестицій, які на 1 січня 2011 року становитимуть 1252,0 млн. дол. США.

Враховуючи необхідність створення цілісної ефективної системи співробітництва з державами та регіонами світу, міжнародними структурами, а також **формування позитивного міжнародного іміджу** розроблено проект Програми міжнародного співробітництва та формування позитивного інвестиційного іміджу Одеської області на 2010 рік.

Головною метою реалізації Програми є розвиток взаємовигідних економічних, політичних та культурних зв'язків та формування позитивного іміджу Одеської області через активізацію транскордонного та міжрегіонального співробітництва, залучення коштів Європейського співтовариства у рамках програм сусідства Європейського Союзу, поживлення дво- та багатосторонніх відносин, а також підтримку відносин добросусідства з регіонами країн світу завдяки реалізації низки заходів:

- проведення міжнародних науково-практичних конференцій, семінарів, «круглих столів» з метою активізації зовнішньоекономічних та зовнішньополітичних процесів;

- участь у підготовці спільних проектів міжнародної допомоги з метою залучення в економіку області коштів фондів Європейського Союзу у рамках програм сусідства «Румунія – Україна – Республіка Молдова», «Чорне море», «Південно-східна Європа» та надання співфінансування проектам, які було підтримано ЄК;

- укладання угод про співробітництво з регіонами країн світу з метою поглиблення зовнішньоекономічних зв'язків, обміну інформацією, розширення культурних відносин;

- забезпечення участі Одеської області у діяльності європейських регіональних структур та єврорегіонів, в т.ч. проведення на території області міжнародних заходів євроінтеграційної направленості;

- постійне поширення інформації, а також представлення економічного, інвестиційного, туристичного, культурного потенціалу Одеської області під час міжнародних заходів, в тому числі проведення днів Одеського регіону у країнах світу.

Протягом 2010 року передбачається зростання показників зовнішньої торгівлі через оздоровлення світової економіки та потреби зовнішніх ринків у відносно дешевих товарах (продукція металургійної галузі, хімічної, нафтохімічної галузі, машинобудування, продовольчі товари та сировина для їх виробництва). За прогнозами, з урахуванням кон'юнктури міжнародних ринків обсяг

зовнішньоторговельного обороту області у 2010 році становитиме 7 млрд. 401,5 млн. дол. США, що на 17,1% більше рівня 2009 року. При цьому експорт товарів та послуг досягне 3 млрд. 211,9 млн. дол. США, імпорт – 4 млрд. 189,6 млн. дол. США, що відповідно на 20,0% та 15,0% більше обсягів попереднього року. Негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу становитиме 977,7 млн. дол. США, майже як у 2009 році.

3.7. Подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку районів області

Передбачається створення умов для забезпечення сталого розвитку південно-західної частини та північних районів області, підвищення ефективності використання їх природно-ресурсного, людського та економічного потенціалу.

Триває процес доопрацювання **Комплексної програми забезпечення соціально-економічного розвитку північних районів Одеської області на 2010-2015 роки**. Після затвердження програми почнеться реалізація заходів, направлених на *розвиток* високопродуктивного агропромислового виробництва; інфраструктури життєзабезпечення; системи екологічного захисту та *розбудову* інфраструктури соціальної сфери, що в кінцевому результаті дозволить подолати диспропорції в соціально-економічному розвитку районів області.

Програмою передбачено:

- будівництво і реконструкція тваринницьких ферм, закупівля племінного поголів'я, створення обслуговуючих кооперативів;
- будівництво підприємств з виробництва брикетів із соломи, реконструкція систем опалення на об'єктах соціального призначення (школи, лікарні);
- реконструкція водопровідних мереж, будівництво артсвердловин, реконструкція, капітальний ремонт очисних споруд;
- будівництво підвідних газопроводів;
- реконструкція, будівництво та капітальний ремонт доріг;
- будівництво та реконструкція шкіл, дитячих садків, клубів та лікарень.

З метою залучення інвестицій у основні галузі та сфери діяльності для збереження існуючих та створення нових робочих місць, впровадження нових технологій, ефективного використання природних ресурсів, створення сучасної виробничої, транспортної та ринкової інфраструктури розроблені концептуальні положення створення **території пріоритетного (перспективного) розвитку (ТПР) в південно-західних районах області** шляхом запровадження спеціального економічного режиму діяльності.

Територія розташування: Арцизький, Білгород-Дністровський, Болградський, Ізмаїльський, Кілійський, Ренійський, Саратський, Тарутинський, Татарбунарський райони. Запровадження спеціального економічного режиму строком на 25 років при реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних видах економічної діяльності: (сільське господарство, обробна промисловість, рибне господарство, охорона здоров'я та соціальна допомога, діяльність у сфері відпочинку, культури і спорту).

Протягом 2010 року передбачається розробка техніко-економічного обґрунтування та проектів нормативних актів щодо створення ТПР.

Спеціальний економічний режим інвестиційної діяльності передбачає надання податкових і митних пільг суб'єктам господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних видах економічної діяльності на територіях перспективного розвитку Одеської області відповідно до умов, визначених Законом України «Про створення територій перспективного розвитку із запровадженням спеціального економічного режиму інвестиційної діяльності в Одеській області».

Очікувані результати: активізація виробничої діяльності, забезпечення зайнятості населення, підвищення рівня доходів населення, збільшення надходжень в місцеві бюджети, розвиток інфраструктури.

У 2010 році продовжуватиметься реалізація заходів державної **програми комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004 - 2011 роки.**

Відповідно до Програми на виконання заходів у 2010 році необхідні кошти в обсязі 1256,5 млн. грн., у тому числі з державного бюджету – 63,3 млн. грн., місцевих бюджетів – 10,5 млн. грн, інших джерел фінансування – 1182,7 млн. грн.

Протягом року триватиме:

- будівництво повітряної лінії електропередач напругою 330 кВ „Аджалик-Усатове”, (довжина 124 км, вартість будівництва – 170 млн. грн);
- проектування та будівництво лінії електропередач 330 кВ “Новоодеська-Арциз”.

Запланована подальша розбудова глибоководного суднового ходу р. Дунай – Чорне море за рахунок власних коштів (32,7 млн. грн.) ДП «Дельта-лоцман»

Застосування кластерного підходу до вирішення завдань економічного розвитку, шляхом підвищення ефективності і виробництва через інновації. Виявлення пріоритетних кластерів у сільському господарстві та туризмі.

Втілення стратегії підвищення регіональної конкурентоспроможності, яка націлена на підвищення добробуту за рахунок створення сприятливого ділового середовища з метою розвитку конкурентоспроможних кластерів при підтримці їх організації, управління та сприяння діяльності.

Для **забезпечення якісною питною водою населення** півдня області продовжуватиметься будівництво Кілійського та Татарбунарського водопроводів, що дасть змогу забезпечити водопостачання сіл Мирне, Десантне, Василівка Кілійського району, сіл Дмитрівка, Глибоке, Борисівка Татарбунарського району, сіл Надеждівка та Виноградівка Арцизького р-ну та м. Татарбунари.

3.8. Збереження та поліпшення соціальних стандартів якості життя мешканців області:

Розвиток ринку праці, утримання стабільної ситуації у сфері зайнятості населення

Для ринку праці у 2010 році характерними будуть тенденції: відновлення позитивної динаміки економічної активності населення (зростання чисельності економічно-активного населення та обсягів зайнятості з одночасним зменшенням обсягів безробіття серед економічно активного населення у віці 15-70 років, розрахованих за методологією МОП); стабілізація темпів зростання рівня заробітної плати та створення нових робочих місць.

Очікується, що чисельність економічно активного населення, розрахованого за методологією МОП, у 2010 році збільшиться на 2,5 тис. осіб порівняно з 2009 роком і складатиме 1118,0 тис. осіб. Чисельність працівників, зайнятих економічною діяльністю у 2010 році збільшиться і становитиме 1048 тис. осіб. Відповідно рівень безробіття у визначенні МОП зменшиться з 6,8% у 2009 році до 6,3% у 2010 році.

Прогнозується стабілізація рівня зареєстрованого безробіття, яке залишиться на рівні 2009 року і на кінець 2010 року становитиме 1,2%.

З метою зниження соціальної напруги на ринку праці, забезпечення продуктивної зайнятості населення, збереження і утворення робочих місць в області реалізовуватимуться заходи програми зайнятості населення Одеської області на 2010-2011 роки. Передбачається підвищення конкурентоспроможності безробітних на ринку праці шляхом організації їх професійного навчання відповідно до потреб виробництва, зокрема у 2010 році навчатиметься не менше 6,6 тис. безробітних. Значна увага приділятиметься розширенню видів оплачуваних громадських робіт з урахуванням професійного складу безробітних та соціально-економічних потреб області. До оплачуваних громадських робіт прогнозується залучити 9,5 тис. незайнятих громадян.

Рівень охоплення незайнятих громадян активними заходами сприяння зайнятості зросте на 12,6% і становитиме 65,1% від загальної кількості незайнятого населення. Рівень працевлаштування при цьому становитиме 37,6%.

Зусилля органів влади щодо реалізації державної політики зайнятості будуть спрямовані на: збереження існуючих і створення нових робочих місць із належними умовами та гідною оплатою праці; професійну підготовку спеціалістів та кваліфікованих робітників відповідно до потреб економіки та ринку праці; посилення мотивації до легальної продуктивної зайнятості, детінізацію трудових відносин.

У 2010 році передбачено створити 30,2 тис. нових робочих місць. Понад 55 відсотків робочих місць буде утворено в сфері торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку.

Особлива увага приділятиметься запобіганню безробіттю, продовжуватиметься вдосконалення форм і методів роботи служби зайнятості за новітніми технологіями.

Зростання доходів населення та максимальне зменшення заборгованості із виплати заробітної плати є головними складовими добробуту населення, поліпшення умов життя та розвитку особистості.

Основне завдання у 2010 році – поступове зростання реальної заробітної плати та соціальних виплат.

Реальна заробітна плата характеризує купівельну спроможність номінальної заробітної плати під впливом змін споживчих цін на товари та послуги і рівня податків та обов'язкових платежів, саме тому індекс реальної заробітної плати є одним з найбільш важливих показників рівня добробуту мешканців області. Враховуючи, що індекс споживчих цін у 2010 році прогнозується на рівні 112,0%, передбачається зростання реальної заробітної плати на 4,5%.

У 2010 році прогнозується, що середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника по області зросте на 17,0% і становитиме 2090 грн.,

фонд оплати праці робітників та службовців передбачається в межах 13111,8 млн. грн.

Позитивні зміни в підвищенні рівня доходів населення передбачається здійснити за рахунок забезпечення дотримання державних гарантій в оплаті праці та підвищення мінімальної заробітної плати, легалізації заробітної плати та належного оформлення трудових відносин найманої робочої сили, зменшення заборгованості із виплати заробітної плати. Важливою передумовою підвищення рівня заробітної плати має бути досягнення стабільних темпів економічного зростання в сфері матеріального виробництва, а також залучення інвестицій для створення нових робочих місць, стабілізація безробіття та легалізація тіньового сектора економіки.

Складне економічне становище у 2009 році вплинуло на зменшення грошових доходів населення, які знизились на 37%. Проте поступове підвищення основних державних соціальних гарантій - мінімальної заробітної плати, пенсій, соціальних виплат та допомог окремим категоріям громадян, у 2010 році дасть змогу збільшити грошові доходи населення, сума яких прогнозується у розмірі 39800,0 млн. грн.

Забезпечення стабільного функціонування пенсійної системи

У 2009 році управлінням Пенсійного фонду України в Одеській області забезпечено надходження коштів до бюджету з усіх джерел у сумі 7485,6 млн. грн., що на 10,4% більше ніж у 2008 році.

У 2010 році продовжиться реалізація пріоритетних напрямків стабільного функціонування пенсійної системи, зокрема:

- розширення бази нарахування страхових внесків, у тому числі, за рахунок легалізації заробітної плати та підвищення її рівня;
- запобігання несвоєчасному проведенню розрахунків за нарахованими страховими внесками підприємствами, установами та організаціями з органами Пенсійного фонду України, порушення законодавства у системі пенсійного страхування посадовими особами;
- оптимізація процесів прийому, опрацювання звітності та проведення перевірок платників, підвищення якості та оперативності обслуговування громадян.

Проте, у 2010 році прогнозується незначне зменшення надходжень до Пенсійного фонду на 5,8%, зокрема сума надходжень становитиме 7050,5 млн. грн. На зниження рівня надходжень до Пенсійного фонду вплине збільшення кількості осіб, які сплачують внески із заробітної плати на рівні не вище мінімального її розміру та заборгованість страхувальників по платежах до фонду.

Підтримка багатодітних сімей, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та вразливих груп населення шляхом надання ефективної адресної соціальної допомоги, зокрема, шляхом виконання обласної цільової програми «Милосердя в дії»

В області триватиме робота щодо подальшого посилення і вдосконалення соціальної політики щодо захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, безпритульних та бездоглядних дітей, в першу чергу – розвитку сімейних форм виховання шляхом поширення мережі дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей.

У 2010 році заплановано утворити 40 прийомних сімей та 2 дитячі будинки сімейного типу, до яких буде влаштовано на виховання та спільне проживання 70 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Значна увага приділятиметься проведенню роботи щодо збереження житлових та майнових прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З цією метою триватиме формування Житлового реєстру дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Продовжуватиметься практика виявлення на ранній стадії сімей, що опинились у складних життєвих обставинах, які не забезпечують належних умов утримання та виховання дітей. Важливим напрямком роботи залишатиметься своєчасне виявлення та влаштування дітей, які потрапили у кризові умови, профілактика правопорушень, запобігання бездоглядності та безпритульності через проведення рейдів, профілактичних операцій, регіональних акцій.

Забезпечуватиметься підготовка і перепідготовка фахівців закладів соціального захисту дітей. Залучатимуться неурядові організації, які опікуються дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, що буде сприяти проведенню більш ефективних та адресних заходів, вирішенню проблем бездоглядності та безпритульності.

У 2010 році планується продовжити реалізацію цільових програм, фінансування яких буде здійснюватися з обласного бюджету: Програма відпочинку та оздоровлення дітей Одеської області на період до 2012 року, обласна програма підтримки молоді "Молодь Одещини" на 2008-2010 роки, обласна програма з утвердження гендерної рівності в Одеській області до 2011 року, обласна програма підтримки сім'ї в Одеській області до 2010 року.

З метою посилення соціального захисту малозабезпечених верств населення у 2010 році діятиме обласна соціальна цільова програма «Милосердя в дії» на 2010-2011 роки.

За рахунок коштів обласного бюджету передбачається надати цільову адресну допомогу малозабезпеченим громадянам та сім'ям, що опинилися у скрутних життєвих обставинах, на суму 3,0 млн. грн., громадянам віком старше 100 років надати довічні стипендії на суму 150,9 тис. грн., 75 особам надати матеріальну допомогу на газифікацію житла на загальну суму 350 тис. грн.

На утримання будинків-інтернатів буде направлено 84,3 млн. грн., у тому числі на дитячі – 34,0 млн. грн., на дорослі (психоневрологічні та геріатричні) – 50,3 млн. грн.

За рахунок коштів обласного бюджету надаватиметься цільова адресна допомога та додаткові пільги сім'ям військовослужбовців, що загинули у конфліктах, інвалідам війн та реабілітованим. Загальні витрати становитимуть 1594,6 тис. грн.

Протягом 2010 року буде надано щоквартальної додаткової адресної матеріальної допомоги 400 багатодітним сім'ям, які виховують п'ять і більше неповнолітніх дітей (до 16 років), на загальну суму 838,4 тис. грн. та на підтримку 100 сімей, що виховують дітей з розумовою відсталістю, на суму 209,6 тис. грн.

Створення сприятливих умов життєдіяльності інвалідів та осіб з обмеженими фізичними можливостями

Для забезпечення безперешкодного доступу людей з обмеженими можливостями до об'єктів житлового й громадського призначення та забезпечення пандусами адміністративних будівель та закладів соціальної сфери у 2010 році в обласному бюджеті передбачається виділити 100,0 тис. грн.

В рамках міської програми "Рівність" на 2008-2011 роки передбачено облаштування пандусами та поручнями об'єкти соціального і громадського призначення та місця проживання осіб з обмеженими фізичними можливостями. Буде продовжено роботу з встановлення мовних акустичних приладів для світлофорів на перехрестях міста для безперешкодного пересування інвалідів по зору. Для реабілітації та оздоровлення осіб з обмеженими фізичними можливостями передбачається продовжити роботу з обладнання та оновлення місць для відпочинку інвалідів на міських пляжах та створення умов доступності.

На капітальний ремонт будинку для центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів у м. Болград прогнозується виділити 1,0 млн. грн. На придбання транспортних засобів для інвалідів і дітей-інвалідів, які мешкають в Красносільському будинку-інтернаті, передбачається направити кошти на суму 300,0 тис. грн. На придбання медикаментів заплановано виділити 981,0 тис. грн., на продукти харчування – 17,1 млн. грн.

Розвиток споживчого ринку, цінова та тарифна політика

Сфера торгівлі та послуг є важливою складовою внутрішнього ринку і відіграє значну роль у забезпеченні задоволення потреб населення у високоякісних товарах та послугах. Створення у 2010 році законодавчих засад для ефективного регулювання сфери внутрішньої торгівлі, усунення перешкод у веденні господарської діяльності у сфері оптової та роздрібною торгівлі на державному рівні, забезпечить поживлення ситуації на регіональному внутрішньому ринку.

Пріоритетним залишиться питання щодо розширення мережі підприємств оптово-роздрібною торгівлі, адаптованих до світових стандартів, з наданням широкого спектра послуг (кредитування, зберігання товарних запасів, доставка товару, технічне обслуговування, дистанційна торгівля), розташованих поблизу місць проживання та трудової діяльності громадян, в місцях новобудов, на магістральних вулицях.

Планується розширення торговельної мережі супер- та гіпермаркетів (ЗАТ «Нова лінія», ТОВ «Епіцентр К», ТОВ «ВІТ», ТОВ «Таврія-В»), закладів швидкого обслуговування населення, мережі магазинів (відділів) кулінарії з реалізацією напівфабрикатів високого ступеня готовності.

Продовжиться практика проведення ярмарків з продажу сільськогосподарської продукції, в яких візьмуть активну участь виробники сільськогосподарської продукції та переробні підприємства області.

В рамках Проекту ЄС «Виконання Україною зобов'язань щодо членства в СОТ та реалізації європейської політики добросусідства в сільському секторі» залучення іноземних та вітчизняних інвестицій до реалізації проекту «Південноукраїнський регіональний оптовий продовольчий ринок» є одним із пріоритетів розширення ринкової інфраструктури.

На 2010 рік прогнозується зростання обсягу обороту роздрібною торгівлі на 5,8%, обсягу роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі та ресторанного господарства - на 5,6%; обсягу реалізованих послуг - на 10,0%,

доходу від реалізації послуг, оплачених населенням, - на 6,0%, за рахунок подальшого розвитку соціально значущих видів послуг (ремонт одягу, взуття, аудіо- та відеотехніки, тощо).

З метою недопущення безпідставного зростання цін та соціального захисту населення обласна державна адміністрація у межах наданих повноважень, продовжуватиме роботу щодо державного регулювання цін (тарифів) шляхом встановлення граничних рівнів рентабельності виробництва борошна та хліба, торговельних надбавок на основні продовольчі товари, а також декларуванням зміни оптово-відпускних цін.

Для оперативного дослідження стану і динаміки розвитку цінових процесів на споживчому ринку області продовжиться робота з аналізу динаміки цін на хліб та основні види продовольчих товарів, тарифів на житлово-комунальні послуги у розрізі міст обласного значення та районів області.

Через зміни умов виробництва і реалізації окремих видів продукції і надання послуг, на підставі аналітичних матеріалів будуть розроблятися пропозиції про перегляд цін, тарифів, надбавок і націнок. Також будуть готуватись та направлятись пропозиції щодо стабілізації цінової ситуації до вищих законодавчих органів країни.

Створення умов для будівництва або придбання житла для громадян, які потребують поліпшення житлових умов

З метою поліпшення соціально-побутових умов для сільських мешканців та закріплення молодих фахівців триватиме видача пільгових кредитів на будівництво та придбання житла за рахунок усіх джерел фінансування. Шляхом впровадження заходів регіональної програми "Власний дім" планується у 2010 році за рахунок усіх джерел фінансування спрямувати на ці цілі 9,4 млн. грн.

Програмою забезпечення житлом молоді Одещини на 2003-2013 роки передбачається надання пільгових довгострокових кредитів молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво та придбання житла. У 2010 році прогнозується спрямувати 3136,8 тис. грн.

З метою моніторингу показників якості життя мешканців області передбачається здійснити заходи щодо поступового впровадження з 2010 року розрахунків кількісних інтегральних показників розвитку та якості життя на рівнях регіону та окремих міст.

3.9. Забезпечення гармонійного розвитку особистості

Для гармонійного розвитку особистості необхідне збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини шляхом підвищення рівня надання медичної допомоги населенню – покращення якості та доступності медичних послуг.

Саме тому, одним з основних завдань діяльності у сфері охорони здоров'я області у 2010 році визначено реформування системи охорони здоров'я, насамперед первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини, а також:

- підвищення якості надання медичної допомоги матерям та дітям;
- профілактика та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань;

- профілактика та лікування туберкульозу, наркоманії, ВІЛ/СНІДу;
- надання швидкої та невідкладної медичної допомоги населенню відповідно до встановлених стандартів;
- залучення додаткових джерел фінансування закладів охорони здоров'я, з урахуванням впровадження страхової медицини в систему надання медичної допомоги;
- зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я області;
- підвищення соціального захисту медичних працівників, в тому числі шляхом забезпечення житлом.

Крім того, відкриття філій спеціалізованих відділень обласних закладів в районах області дасть змогу як підвищити рівень надання медичної допомоги на місцях, так і можливість створення додаткових робочих місць.

В результаті виконання обласних програм з охорони здоров'я передбачається: знизити рівень захворюваності на вірусний гепатит на 0,1%; на серцево-судинні захворювання - на 5%; стабілізувати епідеміологічну ситуацію серед ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД, туберкульоз; знизити рівень ускладнень на 5% у хворих наркологічного профілю; знизити рівень материнської та малюкової смертності на 3%.

Передбачається проведення капітального ремонту 11 закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування, у тому числі:

- обласного онкологічного диспансеру;
- обласного госпіталю інвалідів Великої Вітчизняної війни;
- обласних психіатричних лікарень № 1 і № 2;
- обласної клінічної лікарні;
- дитячого санаторію «Мала Долина».

У 2010 році у сфері освіти діяльність органів влади буде спрямована на забезпечення рівного доступу дітей, молоді та дорослого населення до якісної дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, всебічний розвиток науки, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, подальше навчально-технічне оснащення та комп'ютеризацію навчальних закладів.

Серед значної кількості проблем основними у галузі освіти на сьогодні є: недостатня кількість дошкільних навчальних закладів, перевантаження діючих; відсутність фінансування з державного бюджету освітніх програм, в т. ч «Шкільний автобус»; необхідність проведення капітального ремонту навчальних корпусів більшості будівель інтернатних закладів; потребує оновлення матеріально-технічна база закладів освіти, особливо ПТО.

Саме тому, основними пріоритетами розвитку галузі на 2010 рік визначено:

- збереження існуючої мережі дошкільних навчальних закладів, поновлення роботи тимчасово непрацюючих, забезпечення охопленням дошкільною освітою не менше 75% дітей дошкільного віку від їх загальної кількості, у тому числі 99% дітей п'ятирічного віку; сприяння створенню недержавних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів;
- збільшення мережі дошкільних навчальних закладів або груп компенсуючого типу для дітей з психофізичними вадами розвитку;

- забезпечення діяльності інтернатних закладів та соціально-правового захисту дітей, надання допомоги у забезпеченні подальшого навчання випускників інтернатних закладів, в першу чергу, дітей з особливими потребами;

- подальше впровадження програми реформування закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;

- вжиття необхідних заходів для організованого та якісного оздоровлення та відпочинку дітей пільгових категорій, вихованців закладів освіти обласної комунальної власності;

- збереження і розвиток загальноосвітніх навчальних закладів, формування оптимальної мережі навчальних закладів, що відповідають сучасним потребам населення;

- забезпечення стовідсоткового підвезення учнів та педагогічних працівників сільської місцевості до загальноосвітніх навчальних закладів (за рахунок коштів місцевих бюджетів планується придбати 26 шкільних автобусів), створення системи організації і контролю безпеки підвезення учнів;

- забезпечення стовідсоткового безкоштовного харчування учнів 1-4 класів та пільгового контингенту;

- приведення матеріально-технічної бази навчальних закладів у відповідність до сучасних стандартів організації навчального середовища (місця загального користування, питна вода, шкільні меблі, обладнання кабінетів і лабораторій, майстерень спортзалів, поновлення бібліотечних фондів);

- удосконалення багатоканального фінансування професійно-технічної освіти;

- оптимізація мережі закладів професійно-технічної освіти, у тому числі шляхом створення навчально-тренувальних та навчально-практичних центрів, професійно-технічних навчальних закладів нового типу із впровадження інноваційних технологій навчання у промисловості, будівництві, сфері послуг, сільському господарстві та інших галузях промисловості;

- забезпечення прозорості й відкритості вступної кампанії 2010 року та прийому на навчання до вищих навчальних закладів I-IV акредитації Одеської області;

- розвиток наукових досліджень у вищих навчальних закладах та підвищення їх результативності у вирішенні проблем регіональної економіки, налагодження ефективної співпраці вищих навчальних закладів з роботодавцями та регіональними центрами зайнятості;

- сприяння створенню загальнодоступних курсів з вивчення української мови;

З метою поступового покращення роботи та підняття до рівня європейських стандартів інтернатних закладів освіти обласного підпорядкування передбачається започаткувати на територіях трьох закладів (Кілійської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату для розумово-відсталих дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, Андрієво-Іванівської загальноосвітньої школи-інтернату I-II ступенів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, Тузлівського навчально-виховного комплексу (загальноосвітньої школи I-III ступенів – школи-інтернат-ліцею) пілотний проект щодо облаштування дитячих містечок котеджного типу з власною інфраструктурою, для чого необхідно *виділення коштів у загальній сумі 1,5 млн. грн. на виготовлення проектно-кошторисної документації.*

На базі Одеської національної юридичної академії 23-24 вересня 2010 року передбачається проведення щорічних Рішельєвських академічних читань з модернізації державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Серед важливих питань **функціонування галузі культури**, що потребують вирішення у 2010 році, слід вважати збереження існуючої мережі клубних закладів, особливо, на селі. Наслідком недостатнього фінансування сільських закладів культури стало значне погіршення технічного стану багатьох будівель, в яких розташовані культурно-освітні заклади. Так, сьогодні із загальної кількості 691 сільських клубів області 378 потребують капітального ремонту, 31 - перебуває в аварійному стані, 192 - розташовані у пристосованих приміщеннях, більшість сільських клубів взимку не опалюються, майже в усіх районах понад 60% будівель, в яких розташовані клуби, вимагають капітального або поточних ремонтів.

Гострим залишається кадрове питання. Відтік молодих фахівців з сільських населених пунктів пов'язаний з відсутністю можливостей забезпечення житлом, низьким рівнем заробітної плати працівників культури, обмеженістю можливостей для самореалізації молоді. Розв'язати проблему незадовільного технічного стану сільських закладів культури можливо шляхом зміни механізмів формування сільських бюджетів, які сьогодні, у переважній більшості, не здатні утримувати у належному стані сільські клуби.

У 2010 році пріоритетними напрямками діяльності сфери культури стануть:

- збереження та забезпечення функціонування існуючої мережі закладів культури і мистецтва, збереження існуючої чисельності працівників галузі;

- розвиток інфраструктури та матеріально-технічне забезпечення закладів культури і мистецтва: продовження реставрації та капітальних ремонтів будівель музею західного та східного мистецтва, художнього та історико-краєзнавчого музеїв; театру ляльок та театру юного глядача, ремонт за рахунок бюджету розвитку закладів культури, розташованих в районах та містах області; забезпечення обладнанням та предметами довгострокового використання (музичними інструментами, комплектами звукової та освітлювальної техніки, меблів, сценічних костюмів тощо);

- поповнення за рахунок коштів місцевих бюджету книжкових фондів масових бібліотек області, забезпечення їх виданнями українською мовою та мовами національних меншин;

- забезпечення охорони та збереження цінностей, що зберігаються в музеях Одещини;

- розвиток традиційної української культури та культур національних меншин, що мешкають у регіоні;

- розвиток професійного мистецтва – поповнення поточних репертуарів театрів та обласної філармонії суспільно значущими творами української та світової класики; проведення міжнародних фестивалів та конкурсів, фестивалю сучасного мистецтва, культурно мистецьких акцій, тощо;

- забезпечення умов для здійснення навчально-виховної діяльності мистецьких навчальних закладів: покращення матеріальної бази, надання пільг з оплати за навчання для дітей соціально незахищених категорій, призначення стипендій талановитим дітям, виявлення, підтримка та профорієнтація обдарованої молоді;

- підтримка місцевих осередків національних творчих спілок;

– забезпечення участі художніх колективів Одещини у заходах, передбачених планами гуманітарного співробітництва між країнами – учасниками Євросоюзу «Нижній Дунай»;

– соціальна підтримка працівників культури.

Без збереження пам'яток історії, архітектури та містобудування неможливий зв'язок поколінь та гармонійний рух у майбутнє.

Різноманітність **об'єктів культурної спадщини** Одеської області створює усі передумови для розвитку історично-культурного туризму як засобу популяризації історії та культури, а також джерела надходжень інвестицій у регіон. Створення умов для гармонійного розвитку особистості та ефективного використання туристичного потенціалу пам'яток культурної спадщини неможливо без забезпечення їх збереження, реставрації, музеєфікації та пристосування для туристичного та екскурсійного відвідування.

За наявності відповідного фінансування у 2010 році планується виконання проектних, першочергових протиаварійних, ремонтно-реставраційних робіт на 13 об'єктах культурної спадщини та продовження реалізації заходів регіональних програм розбудови сфери охорони культурної спадщини Одеської області на 2003-2010 роки, паспортизації об'єктів культурної спадщини Одеської області на 2004-2010 роки.

Розвиток туристичної і санаторно-курортної сфери у 2010 році спрямовуватиметься на покращення стану рекреаційно-туристичного комплексу області, підвищення якості туристично-оздоровчих послуг, здатних задовольнити потреби вітчизняних та іноземних туристів, створення сприятливих умов для залучення інвестиційних коштів у розвиток матеріально-технічної бази туризму.

Продовжиться розвиток перспективних видів туризму, зокрема культурно-пізнавального, лікувально-оздоровчого, сільського, екологічного, круїзного тощо. Триватиме формування ринкового середовища у туристично-рекреаційній сфері та забезпечуватиметься пріоритетність розвитку вітчизняного та іноземного (в'їзного) туризму на основі використання потенційних можливостей області.

Враховуючи унікальний природний потенціал та привабливість для розвитку багатьох видів туризму Українського Придунав'я, на прикладі Кілійського району, до складу якого відноситься низка островів в гирлі Дунаю, острів Зміїний у Чорному морі, Дунайський біосферний заповідник, місто Вилкове - «Українська Венеція», **передбачається розробка та реалізація пілотного проекту – «території пріоритетного розвитку туризму».**

Вживатимуться заходи з популяризації регіонального туристичного продукту шляхом залучення підприємств туристичної сфери області до участі у вітчизняних та міжнародних туристичних виставках, ярмарках, конференціях тощо.

У 2010 році передбачається стабілізація ринку туристично-рекреаційних послуг та поступове зростання обсягу наданих туристичних послуг і кількості обслугованих туристів і відпочиваючих на 2,0-3,0% у порівнянні з показниками 2009 року.

У царині міжнаціональних відносин та релігійної сфери основні зусилля місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування спрямовуватимуться на:

підтримку діяльності національно-культурних об'єднань;

сприяння збереженню мовної і культурної самобутності національних спільнот, що мешкають в області, для чого розроблено та буде реалізовано Програму підтримки розвитку національних меншин та діяльності національно-культурних товариств Одеської області на 2010-2012 роки;

сприяння неухильному дотриманню принципу відокремлення церкви від держави, створення рівних умов для діяльності релігійних організацій, недопущення чинення на них тиску;

сприяння зміцненню взаєморозуміння між релігійними організаціями різних віросповідань, створення конструктивного діалогу між ними, подолання міжправославного протистояння, утвердження в релігійному середовищі миру і злагоди.

Важливим питанням є реалізація Програми підтримки розвитку національних меншин та діяльності національно-культурних товариств Одеської області на 2010-2012 роки. Триватиме робота із здійснення заходів, спрямованих на реалізацію положень Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин.

Також продовжиться реалізація Регіональної програми співпраці із закордонними українцями на 2008-2010. Здійснення Плану заходів, що є невід'ємною частиною Програми, матиме значний позитивний ефект та допоможе реалізації спільних проектів українських громадських організацій за кордоном та культурно-освітніх, мистецьких громадських організацій Одеської області, а також зацікавлених органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

У 2010 році фізично-спортивний рух Одещини буде спрямовано на збереження і зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини, організацію змістового дозвілля. В області триватиме робота з реалізації організаційно-практичних заходів щодо виконання завдань Державної і обласної Програм розвитку фізичної культури і спорту.

До пріоритетних напрямів роботи у галузі фізичної культури і спорту протягом 2010 року належать:

✓ створення належних умов для занять фізичною культурою і спортом серед усіх верств населення за місцем навчання, роботи, проживання і відпочинку;

✓ проведення масових змагань за програмою Всеукраїнських літніх сільських спортивних ігор, Всеукраїнського футбольного фестивалю „Даруймо радість дітям”, V молодіжних спортивних ігор України;

✓ завершення реформування структури управління фізкультурно-спортивним рухом на селі, введення в штати територіальних фізкультурно-спортивних клубів у селах і селищах посад інструктора з фізичної культури;

✓ забезпечення участі спортсменів і збірних команд у Всеукраїнських комплексних спортивних заходах, чемпіонатах світу і Європи, перших юнацьких Олімпійських іграх 2010 року (Сінгапур);

✓ удосконалення структури підготовки спортсменів світового рівня до складу національних команд, спроможних конкурувати на світовому рівні за медалі найвищого татунку;

✓ створення умов для подальшого розвитку дитячо-юнацького і резервного спорту шляхом розширення мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, професійних спортивних клубів федерацій з олімпійських та неолімпійських видів спорту та їх філій в містах, селах і селищах області;

✓ збереження мережі фізкультурно-спортивних закладів, будівництво спортивних споруд із застосуванням сучасних новітніх технологій, реконструкція існуючих спортивних баз з обов'язковим обладнанням їх спеціальними пристроями для осіб з обмеженими фізичними можливостями, проведення капітального ремонту спортивних споруд обласної комунальної власності та баз олімпійської підготовки спортсменів:

- спортивно-концертний комплекс „Одеський палац спорту”;
- легкоатлетичний манеж „Олімпієць” (заміна синтетичного покриття бігових доріжок і секторів);
- ковзанка „Крижинка” (будівництво льодового поля стандартних розмірів, придбання льодоприбирального комбайну для підготовки льоду);
- стрілецький стенд „Олімп” у с. Нова Долина, 16 км Овідіопольського шосе (модернізація стрільбища);
- спортивний зал Вилківської ДЮСШ (завершення будівництва адмінприміщень, роздягалень, монтаж систем опалювання, освітлення).

На виконання Указу Президента України від 23.06.2009 р. № 478/2009 «Про деякі заходи щодо вдосконалення системи фізичного виховання дітей та молоді у навчальних закладах і розвитку дитячо-юнацького спорту в Україні» передбачається затвердження обласної Програми «Спортивний майданчик» на 2010 – 2014 роки.

Реалізація зазначених заходів сприятиме досягненню фізичної та духовної досконалості людини, виявленню резервних можливостей організму; залученню 705 тисяч осіб до регулярних занять фізичною культурою і спортом; закалюванню та оздоровленню дітей, успішному виступу команд майстрів.

3.10. Екологічна та техногенна безпека:

Соціально-економічний розвиток регіону знаходиться в нерозривному взаємозв'язку з проблемами збереження навколишнього природного середовища. **Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів** залишаються основними завданнями і пріоритетними напрямками природоохоронної діяльності на 2010 рік. Покращення умов життя та екологічного стану області залежить від своєчасного вирішення таких завдань, як: розвиток та розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду; зменшення рівня забруднення водоймищ, модернізація систем водовідведення та проведення ліквідаційного тампонажу безгосподарних свердловин; забезпечення населення якісною питною водою; знешкодження непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин; розвиток та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь; підвищення стану техногенної безпеки та рівня захисту населення від наслідків природних і техногенних аварій та катастроф.

Частка природно-заповідного фонду у 2009 році в Одеській області становила 3,8%, що нижче загальноукраїнської (5,0%). З метою збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів Північного Причорномор'я Указом Президента України від 01.01.2010 р. № 1 у Татарбунарському районі створено національний природний парк «Тузловські лимани» загальною площею 27865 га. Створення національного природного парку «Тузловські лимани» збільшило частку природно-заповідного фонду області до 4,6%

У 2010 році передбачається вирішення питань щодо утворення та забезпечення функціонування адміністрації національного природного парку "Тузловські лимани" та подальшого надання у постійне користування національному природному парку 2022 гектарів земель запасу.

Також у 2010 році передбачається розробка регіональної програми збереження Куяльницького лиману. Буде продовжено роботу по наданню природно-заповідного статусу Куяльницькому лиману з водоохоронною зоною та створенню регіонального ландшафтного парку «Тарутинський степ», адміністрації по управлінню ним.

Продовжиться дослідження біологічного і ландшафтного різноманіття територій, що були зарезервовані для заповідання ще у 1993 році, з метою виявлення рідких і зникаючих видів флори й фауни та підтвердження їх цінності для включення в природно-заповідний фонд області. Планується виконання еколого-просвітницьких заходів серед населення та популяризація об'єктів природно-заповідного фонду з метою підвищення екологічної свідомості та формування дбайливого ставлення до них, охорони і збереження.

Важливим питанням екологічної безпеки Одеської області та чорноморського басейну є проведення невідкладних природоохоронних заходів, спрямованих на поліпшення екологічного стану Чорного моря (за умови наявності відповідного фінансування).

Найважливішим з питань стабілізації екологічного та соціального стану є **забезпечення населення якісною питною водою**. На виконання «Регіональної комплексної програми першочергового забезпечення сільських населених пунктів Одеської області, що користуються привізною водою, централізованим водопостачанням у 2006-2010 роках і прогноз до 2015 року» та Плану першочергових заходів щодо соціально-економічного розвитку м. Одеси та Одеської області, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2009 року № 1262-р для забезпечення якісною питною водою населення півдня області передбачається продовження будівництва Кілійського, Татарбунарського та Суворовського групових водопроводів та будівництва локальних водопроводів (водозабірні споруди, системи підготовки та розподілу води, розподільні мережі) в сільських населених пунктах області, які забезпечуються виключно привізною водою.

На **вирішення проблем, пов'язаних з забрудненням поверхневих та підземних** водоносних горизонтів, у 2010 році за рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища передбачено продовжити будівництво та реконструкцію каналізаційних очисних споруд у містах: Біляївка, Білгород-Дністровський, Кодима, Котовськ; населених пунктах Великодолинське (Овідіопольський район), Петрівка (Іванівський район), смт Сарата, Бритівка (Білгород-Дністровський район) тощо. Продовжуватиметься виконання робіт з розчистки русел річок, захисту від підтоплення та затоплення населених пунктів області.

Згідно Плану першочергових заходів щодо соціально-економічного розвитку м. Одеси та Одеської області передбачається до кінця 2010 року здійснення заходів щодо захисту від підтоплення с. Кучургани та смт Лиманське Роздільнянського району, будівництва каналізаційних очисних споруд у смт Любашівка та фінансування у 2010 році за рахунок коштів державного бюджету будівництва та

реконструкції системи відведення стічних вод від станції біологічної очистки "Північна" в м. Одесі

На сьогодні в Одеській області налічується близько 5,4 тис. артсвердловин. У зв'язку з постійним реформуванням сільгосп підприємств, наданням в оренду земельних ділянок, банкрутством підприємств, передачею артсвердловин на баланс сільським радам, постійно зростає кількість безгосподарних свердловин. Із загальної кількості підземних водозаборів виявлено 560 (10%) недіючих, які можуть бути потенційними забруднювачами підземних вод і підлягають сантехнічному (ліквідаційному) тампонажу, проведення якого передбачено у 2010-2015 роках.

Актуальною залишається в Одеській області **проблема утилізації твердих побутових відходів**, яких щорічно утворюється біля 5 млн.м³. Більша частина звалищ, полігонів ТПВ вичерпала свій потенціал. У рамках вирішення проблеми поводження з відходами для зниження рівня техногенного навантаження на довкілля в регіоні протягом 2010 року продовжиться робота з формування реєстрів об'єктів утворення, обробки та утилізації відходів, паспортизації місць видалення відходів.

Стан техногенно-екологічної безпеки залишається складним. На території області розташована значна кількість об'єктів, що використовують у своїй діяльності небезпечні хімічні речовини та несуть потенційну загрозу населенню, яке проживає на прилеглий території. З метою запобігання накопичення токсичних відходів, їх утилізації та обмеження шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення триватиме виконання заходів **Регіональної програми поводження з токсичними відходами в Одеській області на 2008-2015 роки**.

Загрозлива ситуація, що склалася із зберіганням у непридатних умовах хімічних засобів захисту рослин, призводить до виникнення небезпечної екологічної ситуації. Передбачено до кінця 2010 року здійснити знищення накопичених на території складу у Ширяївському районі непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин, що дасть можливість припинити їх шкідливий вплив на довкілля, знизити техногенне навантаження.

Для стабілізації та підвищення рівня техногенно-екологічної безпеки і забезпечення реагування на можливі надзвичайні ситуації, своєчасного їх попередження та ліквідації наслідків протягом 2010 року проводитиметься контроль за станом і функціонуванням потенційно-небезпечних об'єктів, робота зі створення страхового фонду документації та заходи щодо реконструкції внутрішньо обласної системи оповіщення. Триватиме робота зі створення (особливо у сільській місцевості) дієздатних підрозділів місцевої пожежної охорони та утворення на їх основі комунальних рятувальних підрозділів.

Для створення умов безпечного проживання населення, здійснення заходів по запобіганню та ліквідації наслідків від шкідливої дії вод та мінімізації заподіюваних нею збитків, на виконання **«Регіональної комплексної програми захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Одеській області у 2006 – 2010 роках і прогноз до 2015 року»** за рахунок коштів державного бюджету у 2010 році планується захистити 20 населених пунктів, 515 садіб та 2345 га сільськогосподарських угідь. Будуть проводитися заходи щодо поліпшення екологічного стану угідь на площі 650 га.

В рамках Програми охорони та поліпшення стану навколишнього природного середовища м. Одеси на 2009-2012 роки проводитиметься комплекс

природоохоронних заходів, спрямованих на поліпшення екологічного стану міста, прибережної зони, водних ресурсів, обмеження впливу негативних факторів на довкілля і здоров'я населення. Концепцією охорони атмосферного повітря м. Одеси на період до 2010 року заплановано комплекс заходів, реалізація яких зменшить екологічне навантаження повітряного басейну міста та сприятиме його очищенню.

4. Фінансове забезпечення реалізації Програми (джерела формування та фінансування заходів)

Фінансове забезпечення Програми здійснюватиметься в межах бюджетних призначень державного та місцевих бюджетів, у тому числі за рахунок бюджетів розвитку місцевих бюджетів, коштів підприємств і організацій та інших джерел фінансування, що не суперечать чинному законодавству.

Для розв'язання проблем розвитку області у 2010 році пропонується акумулювати кошти на виконання прийнятих найважливіших цільових програм, спрямованих на стимулювання економічного розвитку, соціальний захист населення, створення належних умов життєзабезпечення.

Основними завданнями із забезпечення виконання місцевих бюджетів, які потребують спільних зусиль та узгоджених дій усіх учасників бюджетного процесу, є:

- проведення роботи по «виведенню зарплати з тіні», підвищення ефективності використання земель та впорядкування окремих питань орендної плати за землю, що забезпечить наповнення бюджету за рахунок податку з доходів фізичних осіб та плати за землю – основних бюджетоутворюючих показників;
- налагодження співпраці з органами місцевого самоврядування по встановленню єдиного підходу до ставок місцевих та єдиного податків;
- пошук резервів та залучення усіх можливих джерел наповнення місцевих бюджетів;
- залучення інвестицій в економіку регіону;
- встановлення жорсткого контролю за ефективністю прийняття управлінських рішень місцевої влади та недопущенням порушення бюджетного законодавства;
- забезпечення прозорості розподілу та використання бюджетних коштів, в тому числі шляхом залучення ЗМІ та громадськості до проведення тендерних процедур.

У 2010 році підприємствами та організаціями області прогнозується отримати фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування у сумі 1 500,0 млн. грн. збитку.

Фінансовий результат (з урахуванням фінансових результатів малих підприємств і бюджетних установ) за 2009 рік очікується у сумі 1 950,0 млн. грн. збитку. Проте, внаслідок поступової адаптації потенційно конкурентоспроможних галузей економіки до роботи в умовах кризи, у 2010 році очікується покращення ситуації, що склалася. Зокрема, у виробничій сфері очікується суттєве зменшення

від'ємного значення фінансового результату від звичайної діяльності підприємств до оподаткування.

Вплив фінансової кризи у значній мірі відобразився й на фінансовому секторі економіки регіону, в якому здійснюють діяльність 70 банківських установ. Протягом останнього періоду відбувалося зниження ресурсної бази банків.

На зменшення питомої ваги довгострокових кредитів в загальному обсязі кредитів впливає погіршення діяльності фондового ринку, зменшення залучення як зовнішнього, так і внутрішнього капіталу, зниження інвестицій в основний капітал, призупинення розвитку ринку іпотечного кредитування на будівництво (придбання) житла.

У 2010 році, враховуючи погравлення економіки регіону, прогнозується збільшення суми наданих кредитних ресурсів банківськими установами на рівні 16,3 млрд. грн., що перевищить показники 2009 року на 3,3 млрд. грн. або 25,0%.

У 2010 році **передбачається розширення суспільно-приватного партнерства, що стане одним** із джерел виконання заходів Програми.

На сьогоднішній день у зв'язку з недостатністю бюджетних коштів для фінансування проектів в області інфраструктури, саме співробітництво між публічним і приватним сектором, яке на практиці часто здійснюється в формі державно-приватного партнерства, є високоефективним способом розвитку та управління різними об'єктами публічної інфраструктури.

Проекти, фінансовані із приватних джерел, створюють передумови для зменшення обсягу державних коштів, які виділяються на розвиток і експлуатацію інфраструктури, а також дозволяють переносити на приватний сектор ряд ризиків, які в іншому випадку залишалися б на боці держави.

Модернізація виробничої інфраструктури, здійснення великих проектів по будівництву автомобільних і залізничних магістралей, портів, аеропортів, енергетичних і комунальних систем можливо тільки із залученням вітчизняного й міжнародного капіталу на базі ДПП.

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2010 РІК

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010р. до 2009р.,%
Розвиток сфери матеріального виробництва					
Обсяг продукції промисловості у порівняних цінах у % до попереднього року,	%	127,6	77,8	104,5	x
у тому числі по галузях:					x
Добувна промисловість	%	106,4	78,4	101,5	x
Переробна промисловість, у тому числі:	%	128,3	77,7	104,5	x
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	%	80,4	97,4	105,0	x
Легка промисловість	%	94,2	86,3	103,0	x
Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	%	86,0	44,3	101,0	x
Целюлозно-паперове виробництво; видавнича справа	%	103,9	83,7	103,0	x
Виробництво продуктів нафтоперероблення	%	-	99,8	103,5	x
Хімічна та нафтохімічна промисловість	%	100,6	73,5	106,0	x
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	%	86,2	43,4	104,0	x
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	%	85,1	84,0	103,0	x
Машинобудування	%	103,8	46,0	105,5	x
Виробництво найважливіших видів промислової продукції (за номенклатурою, що характеризує спеціалізацію області)					
Бензин автомобільний	тис. тонн	279,1	270,2	286,4	106,0
Аміак синтетичний	тис. тонн	1078,8	572,7	592,7	103,5
Добрива азотні мінеральні чи хімічні	тис. тонн	435,2	392,9	408,6	104,0
Цемент	тис. тонн	402,3	227,6	239,0	105,0
Олія соняшникова	тис. тонн	147,3	317,9	337,0	106,0
Борошно	тис. тонн	137,5	110,9	112,0	101,0
Вироби хлібобулочні	тис. тонн	97,8	91,3	92,5	101,3
М'ясо, включаючи субпродукти, всього	тис. тонн	3,7	1,3	1,3	100,0
Сири жирні	тис. тонн	2,9	1,6	1,7	106,3
Соки фруктові та овочеві, нектари	тис. тонн	192,6	172,2	176,0	102,2
Овочі консервовані натуральні	тис. тонн	24,7	25,2	26,0	103,2
Вино виноградне	тис. дал	5932,0	7607,9	7782,9	102,3
Валова продукція сільського господарства					
По всіх категоріях господарств у цінах 2005 року, всього,	млн. грн.	4662,4	4237,6	4361,6	102,9
у т.ч. рослинництва	млн. грн.	3471,9	2995,9	3074,8	102,6

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010р. до 2009р.,%
тваринництва	млн. грн.	1190,5	1241,7	1286,8	103,6
Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції					
Зернові культури (у вазі після доробки)	тис. тонн	3681,5	2838,7	2840,0	100,1
Олійні культури, всього,	- “ -	643,0	441,1	518,8	117,6
у тому числі: соняшник	- “ -	313,3	230,8	250,0	108,3
ріпак	- “ -	321,8	200,9	254,7	126,8
Овочі	- “ -	486,4	482,6	488,0	101,1
Плоди і ягоди	- “ -	68,1	64,0	69,0	107,8
Виноград	- “ -	154,2	206,1	165,0	80,1
Реалізація худоби та птиці (у живій вазі)	- “ -	73,1	66,7	66,8	100,1
Молоко	- “ -	416,4	414,4	415,0	100,1
Яйця	млн. шт.	504,5	586,4	600,0	102,3
Вовна у фізичній вазі	тонн	1398,0	1452,0	1452,0	100,0
Фінансові показники					
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, всього <i>(з урахуванням малих підприємств і бюджетних установ),</i>	млн. грн.	-3628,4	-1950,0*	-1500,0	76,9
у тому числі:					
- у виробничій сфері	- “ -	-540,8	-526,5*	-400,0	93,8
Надходження податків і платежів до бюджетів усіх рівнів	млн. грн	16685,7	13466,2	13079,04	97,1
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів з держбюджету)	млн. грн.	3620,2	3543,1	4080,1	115,2
Обсяг бюджету розвитку місцевих бюджетів	млн. грн.	298,7	164,1	336,3	204,9
Питома вага бюджету розвитку місцевих бюджетів у загальному обсязі місцевих бюджетів	%	8,25	4,6	8,2	x
Видатки місцевих бюджетів (з дотацією вирівнювання з Державного бюджету)	млн. грн.	5138,2	5009,3	5770,7	115,2
Загальна сума кредитів, наданих комерційними банками суб'єктам господарювання	млн. грн.	30115,8	13019,5	16274,4	125,0
<i>* - очікувані дані</i>					
Обсяг зовнішньоторговельного обороту	млн. дол. США	10183,0	6319,7	7401,5	117,1
у % до попереднього року	%	207,2	62,1	117,1	x
Загальні обсяги експорту (товарів та послуг)	млн. дол. США	3863,6	2676,6	3211,9	120,0
у % до попереднього року	%	178,6	69,2	120,0	x
Обсяг експорту товарів, всього	млн. дол. США	2314,9	1445,2	1750,2	121,1
у % до попереднього року,	%	210,7	62,4	121,1	x
у тому числі, за товарною структурою:	-	-	-	-	-
продовольчі товари та сировина для її виробництва	млн. дол. США	477,7	560,7	610,2	108,8
- нафта та продукти її переробки	- “ -	779,6	414,8	591,1	142,5

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010р. до 2009р.,%
- продукти неорганічної хімії (аміак)	- “ -	276,5	46,5	88,8	191,0
- добрива	- “ -	382,2	203,0	223,4	110,1
- текстиль та текстильні вироби		8,3	6,3	6,7	106,3
- чорні та кольорові метали, вироби з них	- “ -	174,4	76,5	92,1	120,4
- механічне обладнання, машини та механізми, електрообладнання та їх частини, прилади та апаратура	- “ -	108,1	45,5	53,7	118,0
- транспортні засоби та шляхове обладнання	- “ -	23,5	18,7	25,1	134,2
Обсяг експорту послуг	млн. дол. США	1548,7	1231,4	1461,7	118,7
у % до попереднього року	%	145,6	79,5	118,7	x
Обсяг імпорту (товарів та послуг)– всього	млн. дол. США	6319,5	3643,1	4189,6	115,0
у % до попереднього року	%	229,8	57,7	115,0	x
Обсяг імпорту товарів	млн. дол. США	6077,4	3476,8	4005,9	115,2
у % до попереднього року,	%	235,4	57,2	115,2	x
у тому числі, за товарною структурою:		-	-	-	-
- продовольчі товари та сировина для їх виробництва	млн. дол. США	807,4	713,9	782,1	109,6
- нафта та продукти її переробки	- “ -	1734,5	1055,3	1224,0	116,0
- продукти хімічної промисловості	- “ -	184,1	125,7	137,1	109,1
-пластмаси, каучук	- “ -	289,0	126,2	156,6	124,1
- текстиль та текстильні вироби	- “ -	508,9	257,6	294,3	114,3
- чорні та кольорові метали, вироби з них	- “ -	366,2	172,4	174,8	101,4
- механічне обладнання, машини та механізми, електрообладнання, прилади	- “ -	668,5	375,1	395,8	105,5
- транспортні засоби та шляхове обладнання	- “ -	551,7	167,3	209,1	125,0
Обсяг імпорту послуг	млн. дол. США	242,1	166,3	183,7	110,5
у % до попереднього року	%	143,3	68,7	110,5	x
Обсяг прямих іноземних інвестицій - всього	млн. дол. США	970,2	1043,2	1252,0	120,0
у % до попереднього року	%	110,1	107,5	120,0	x
Обсяг прямих іноземних інвестицій з початку року	млн. дол. США	89,4	73,0	208,8	у 2,9 р.б
Обсяг прямих іноземних інвестицій на душу населення	дол. США	407,2	437,9	525,6	120,0
Показники рівня життя і розвитку соціальної сфери					
Оборот роздрібною торгівлі (з урахуванням товарообороту як юридичних, так і фізичних осіб) у діючих цінах	млн. грн.	24292,3	25749,1	27242,5	105,8
Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі та ресторанного господарства, в діючих цінах	млн. грн.	13842,3	14462,6	15272,5	105,6

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010р. до 2009р.,%
Роздрібний товарооборот підприємств на одну особу, у діючих цінах	грн.	5780,4	6045,6	6347,9	105,0
Обсяги реалізованих послуг, всього, в діючих цінах,	млн. грн.	18044,6	19939,2	21933,1	110,0
в тому числі обсяг реалізації платних послуг населенню, у діючих цінах	млн. грн.	2637,5	2713,6	2876,4	106,0
Забезпечення населення лікарняними закладами у розрахунку на 10 тис. жителів	ліжок	81,8	81,1	81,1	100,0
Забезпеченість населення амбулаторно-поліклінічними закладами у розрахунку на 10 тис. жителів	відв. за зміну	176,2	176,1	176,1	100,0
Охоплення дітей дошкільними закладами у % до кількості дітей відповідного віку	%	58	59	60	101,7
Показники фонду оплати праці та середньомісячної заробітної плати					
Фонд оплати праці робітників, службовців	млн. грн.	10682,9	11046,8	13111,8	118,7
у тому числі:					
виробнича сфера (без сільського господарства)	млн. грн.	5299,6	5372,6	6386,9	118,9
сільське господарство, мисливство та лісове господарство	млн. грн.	419,7	407,8	484,0	118,7
невиробнича сфера	млн. грн.	4963,6	5266,4	6240,9	118,5
Середньоспискова чисельність робітників і службовців	тис. чол.	545,2	515,1	522,8	101,5
Середньомісячна заробітна плата робітників і службовців	грн.	1633,0	1787,0	2090,0	117,0
Обсяг інвестицій в основний капітал за рахунок усіх джерел фінансування					
у фактичних цінах	млн. грн.	12484,1	9959,4	9460,0	95,0
Обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу	грн.	5216,0	4164,3	3958,2	95,1
Обсяг інвестицій у житлове будівництво	млн. грн.	2611,0	1361,9	1300,6	95,5
Введення в експлуатацію об'єктів соціальної сфери за рахунок усіх джерел фінансування					
Загальна площа житла	тис. кв. м	847,4	537,2	512,0	95,3
Середні навчальні заклади	уч. місць	1332	470	748	159,1
Дошкільні навчальні заклади	місць	160	-	50	x
Лікарні	ліжок	-	10	-	x
Водопровід	км	7,1	3,5	17,45	у 5 р.б
Каналізація	км	6,14	-	-	-
Газові мережі	км	46,1	4,7	19,6	у 4 р.б

Основні показники розвитку транспорту і зв'язку

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
Розвиток транспорту					
Довжина автомобільних шляхів загального користування, всього	км	8299	8299	8341	100,5
Обсяги вантажних перевезень, всього,	млн. т	49,0	31,2	31,5	101,0
в тому числі:					
залізничним транспортом	млн. т	34,1	22,8	23,1	101,3
автомобільним транспортом	млн. т	10,4	5,6	5,6	100,0
водним транспортом	млн. т	4,5	2,8	2,8	100,0
Обсяги пасажирських перевезень, всього,	млн. чол.	372,0	351,0	351,0	100,0
в тому числі:					
залізничним транспортом	млн. чол.	34,3	32,7	32,15	98,3
автотранспортом загального користування	млн. чол.	224,2	214,9	219,2	102,0
Обсяг переробки вантажів у торговельних портах та на промислових причалах	млн.т	101,4	93,0	95,8	103,0
Обсяг капітальних вкладень на будівництво автомобільних доріг загального користування за рахунок усіх джерел фінансування,	тис. грн.	157899,8	72459,6	315239,5	у4,4 раза
з них за рахунок коштів:					
- державного бюджету	тис. грн.	157899,8	72459,6	315239,5	у4,4 раза
- місцевих бюджетів	тис. грн.	-	-	-	-
Введення в дію автомобільних доріг з твердим покриттям загального користування, всього,	км	-	-	41,3	х
з них за рахунок коштів:					
- державного бюджету	км	-	-	41,3	х
- місцевих бюджетів	км	-	-	-	-
Розвиток зв'язку					
Доходи від послуг зв'язку, всього,	тис. грн.	1808,9	2093,9	2093,9	100,0
в тому числі населенню	тис. грн.	798,8	946,9	946,9	100,0
Кількість домашніх телефонних апаратів на 100 сімей., всього,	одиниць	107,0	111,0	111,0	100,0
у тому числі:					
у міській місцевості	номерів	127,0	151,0	151,0	100,0
у сільській місцевості	номерів	25,0	28,0	28,0	100,0
Покриття мобільним зв'язком об.	%	39,6	97,0	97,0	100,0

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
території					

Основні показники ринку праці Одеської області

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік факт	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
Середньорічна чисельність населення	тис. чол.	2393,5	2391,6	2390,0	99,9
Середньорічна чисельність населення у віці 15-70 років,	тис. чол.	1843,7	1829,0	1828,5	100,0
Чисельність населення у віці 15-70 років, зайнятого економічною діяльністю (у середньому за рік), усього,	тис. чол.	1067,2	1040,2	1048,0	100,7
у тому числі працездатного віку	тис. чол.	970,0	950,8	958,0	100,8
Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років у відсотках до населення відповідної вікової групи,	%	57,9	56,9	57,3	X
у тому числі працездатного віку	%	65,0	64,0	64,5	X
Чисельність безробітного населення у віці 15-70 років, визначена за методологією МОП (у середньому за рік),	тис. чол.	50,6	75,3	70,0	93,0
у тому числі працездатного віку	тис. чол.	50,2	75,3	70,0	93,0
Рівень безробіття, визначений за методологією МОП, у відсотках до економічно активного населення у віці від 15 до 70 років	%	4,5	6,8	6,3	X
Співвідношення між середньорічною чисельністю безробітних, які користуються послугами державної служби зайнятості, та середньорічною чисельністю безробітних, визначеною за методологією МОП, у %	%	43,5	29,2	31,4	X
Чисельність зареєстрованих безробітних (на кінець року)	тис. чол.	29,9	17,5	17,5	100,0
Рівень зареєстрованого безробіття (на кінець року), у відсотках до населення працездатного віку	%	2,0	1,2	1,2	X
Кількість створених нових робочих місць в усіх сферах економічної діяльності, всього	тис. місць	48,4	30,1	30,2	100,3

Показники діяльності малих підприємств

Показники	Одиниця виміру	Роки			2010 рік до 2009 %
		2008 рік (звіт)	2009 рік (очікув.)	2010 рік (прогноз)	
Кількість малих підприємств, всього	од.	20010	21000	22000	104,8
Середньоспівкова чисельність працюючих	тис. чол.	128,1	133,5	138,5	103,7
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) у діючих цінах	млн. грн.	31365,9	32930,1	34510,5	104,8
Питома вага обсягів реалізації малими підприємствами товарів (робіт, послуг) від загального обсягу в регіоні	%	25,2	26,3	27,1	x
Питома вага надходжень від суб'єктів малого підприємництва у Зведеному бюджеті Одеської області (без врахування митних платежів)	%	30,0	32,0	34,0	x

Показники розвитку культури

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
Кількість масових та універсальних бібліотек, всього,	одиниць	870	867	867	100,0
у т. ч. у міських поселеннях	-"-	162	161	161	100,0
у сільській місцевості	-"-	708	706	706	100,0
Кількість закладів культури клубного типу, всього,	одиниць	743	742	742	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	51	51	51	100,0
у сільській місцевості	-"-	692	691	691	100,0
Кількість парків культури і відпочинку	одиниць	11	11	11	100,0
Загальна площа парків культури і відпочинку	га	202,5	172,0	200,6	116,6
Кількість кіноустановок з платним показом, всього,	одиниць	335	335	335	100,0
у тому числі: у міських поселеннях	-"-	49	49	49	100,0
у сільській місцевості	-"-	286	286	286	100,0
Кількість постійно діючих кінотеатрів	одиниць тис. місць	22 134,1	22 134,1	22 134,1	100,0
Кількість театрів	одиниць	6	6	6	100,0

	місць	4555	4555	4555	
Кількість концертних (філармонічних) залів	одиниць	1	1	1	100,0
	місць	980	980	980	
Кількість дитячих шкіл естетичного виховання	одиниць	68	68	68	100,0
Кількість учнів у дитячих школах естетичного виховання	тис. чол.	16,5	16,676	16,676	100,0

Показники розвитку освіти

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
1. Дошкільні заклади освіти					
Кількість дошкільних закладів, всього,	одиниць	754	762	767	100,7
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	287	289	290	100,3
у сільській місцевості	-"-	467	473	477	100,8
Кількість місць в постійних дошкільних закладах, всього,	місць	55430	56197	56450	100,5
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	33255	33993	34143	100,4
у сільській місцевості	-"-	22175	22204	22307	100,5
Кількість дітей у постійних дошкільних закладах – всього,	чоловік	63467	66117	66370	100,4
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	44970	46977	47127	100,3
у сільській місцевості	-"-	18497	19140	19243	100,5
Охоплення дітей постійними дошкільними закладами (у % до загальної кількості дітей відповідного віку) – всього,	%	59	60	61	101,7
у тому числі:					
у міських поселеннях	%	68	73	74	101,4
у сільській місцевості	%	46	47	48	102,1
2. Загальна середня освіта					
Кількість денних загальноосвітніх навчальних закладів, всього,	одиниць	951	950	950	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	311	310	310	100,0
у сільській місцевості	-"-	640	640	640	100,0
Кількість учнів у денних загальноосвітніх навчальних закладах -	чоловік	242060	237578	234468	98,7
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	148456	148337	147727	99,6
у сільській місцевості	-"-	93604	89241	86741	97,2
Кількість учителів у денних загальноосвітніх навчальних закладах, всього,	чоловік	24867	25371	24590	96,9

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	12768	13338	12650	94,8
у сільській місцевості	-"-	12099	12033	11840	98,4
Введення в дію загальноосвітніх навчальних закладів за рахунок усіх джерел фінансування, всього,	учн. місць	812	640	748	116,9
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-				
у сільській місцевості	-"-	812	640	748	116,9
3. Інтернатні заклади освіти					
Кількість дитячих інтернатних закладів, всього,	одиниць	40	42	42	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	28	30	30	100,0
у сільській місцевості	-"-	12	12	12	100,0
Кількість місць у дитячих інтернатних закладах, всього,	місць	7027	7836	7836	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	5432	6241	6241	100,0
у сільській місцевості	-"-	1595	1595	1595	100,0
Кількість вихованців у дитячих інтернатних закладах, всього,	чоловік	6610	7109	7109	100,0
у тому числі:					
у школах-інтернатах	-"-	6405	6900	6900	100,0
у дитячих будинках	-"-	205	209	209	100,0
Із загальної кількості вихованців дитячих інтернатних закладів кількість дітей-сиріт та дітей, які залишились без піклування батьків, всього,	чоловік	1727	1608	1608	100,0
у тому числі:					
у міських поселеннях	-"-	1297	1146	1146	100,0
у сільській місцевості	-"-	430	462	462	100,0
5. Професійно-технічна освіта					
Кількість професійно-технічних закладів, всього,	одиниць	41	37	37	100,0
у т.ч. філії	одиниць	4	5	5	100,0
- з них заклади, які готують робітників з наданням повної загальної середньої освіти	-"-	32	27	27	100,0
Загальна чисельність учнів, всього	чоловік	15109	15275	15200	99,5
Прийом, всього	чоловік	7017	6925	6900	99,6
Випуск кваліфікованих робітників, всього	чоловік	6779	6451	6500	100,8
Працевлаштування, всього (у відсотках до загальної кількості випускників)	%	89	96	100	104,2
6. Вищі навчальні заклади					
Кількість вищих навчальних закладів,	одиниць	55	56	56	100,0

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
всього,					
у тому числі:					
державних	-"-	47	48	48	100,0
недержавних	-"-	8	8	8	100,0

**Показники розвитку установ охорони здоров'я,
підпорядкованих обласному управлінню охорони здоров'я
облдержадміністрації**

Показники	Один. виміру	2008 рік факт	2009 рік	2010 рік прогноз	2010 р. до 2009 р., %
Кількість лікарняних закладів,	одиниць	124	121	121	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	37	37	37	100,0
Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів,	одиниць	321	317	317	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	181	179	179	100,0
Кількість лікарняних ліжок,	тис. ліжок	19,6	19,3	19,3	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	0,8	0,8	0,8	100,0
Кількість лікарняних ліжок на 10 тис. населення,	ліжок	82,1	81,1	81,1	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	9,9	9,8	9,8	100,0
Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів,	тис. відв. за зміну	42,0	42,0	42,0	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	6,7	6,6	6,6	100,0
Ємність амбулаторно-поліклінічних закладів на 10 тис. населення,	відвід. за зміну	176,3	176,1	176,1	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	82,0	81,8	81,8	100,0
Кількість лікарів усіх спеціальностей,	тис. чол.	8,7	8,8	8,7	98,9
у тому числі у сільській місцевості	-"-	0,45	0,44	0,44	100,0
Кількість лікарів усіх спеціальностей на 10 тис. населення,	чол.	36,4	36,8	36,4	98,9
у тому числі у сільській місцевості	-"-	5,5	5,4	5,4	100,0
Кількість населення на одного лікаря,	чол.	275,1	272	275	101,0
у тому числі у сільській місцевості *	-"-	1826,3	1839,3	1851,1	100,7
Кількість середнього медичного персоналу,	тис. чол.	17,9	17,8	17,9	100,6
у тому числі у сільській місцевості	-"-	2,1	2,1	2,1	100,0
Кількість середнього медичного персоналу на 10 тис. населення,	чол.	75	74,7	75,1	100,5
у тому числі у сільській місцевості	-"-	25,8	26,6	25,5	95,9
Кількість населення на одного середнього медичного працівника,	чол.	133,3	134	133,2	99,4
у тому числі у сільській місцевості*	-"-	387,5	375,9	392	104,3
Санаторії і пансіонати з лікуванням,	одиниць	2	2	2	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-		-	-	-
Санаторії – профілакторії,	одиниць		-	-	-
у тому числі у сільській місцевості	-"-		-	-	-
Кількість ФАПів,	одиниць	567	565	565	100,0
у тому числі у сільській місцевості	-"-	567	565	565	100,0

*У зв'язку зі зменшенням кількості населення була проведена реорганізація для охоплення населення закладами охорони здоров'я .

**Перелік діючих регіональних програм у 2010 році
(станом на 01.01.2010р.)**

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
1	Обласна цільова програма будівництва житла для військовослужбовців, учасників бойових дій в Афганістані та воєнних конфліктів у зарубіжних країнах, членів сімей військовослужбовців, що загинули під час виконання ними службових обов'язків	-	Рішення обласної ради від 29.10.98р. № 44-XXIII	Управління взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи апарату облдержадміністрації; Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації
2	Регіональна комплексна програма захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів, сільськогосподарських угідь в Одеській області у 2001-2005 роках і прогноз до 2010 року	-	Рішення обласної ради від 07.08.01р. № 338-XXIII	Одеське обласне виробниче управління по водному господарству "Облводгосп"
3	Регіональна комплексна програма розвитку меліорації земель та поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь Одеської області у 2001-2005 роках і прогноз до 2010 року	-	Рішення обласної ради від 07.08.01р. № 339-XXIII	Одеське обласне виробниче управління по водному господарству "Облводгосп"; Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації
4	Обласна комплексна програма "Здоров'я" на 2002-2011 рр.	3312,0	Рішення обласної ради від 25.10.02р. № 56-XXIV	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
5	Програма забезпечення пожежної безпеки Одеської області на період до 2010 року	-	Рішення обласної ради від 26.12.02р. № 79-XXIV	Головне управління МНС України в Одеській області
6	Регіональна програма з попередження розповсюдження наркоманії в області на 2003-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 26.12.02р. № 81-XXIV	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації, ГУМВС України в Одеській області

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
7	Програма правової освіти населення Одеської області	-	Рішення обласної ради від 25.10.02р. № 55-XXIV	Одеське обласне управління юстиції
8	Програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства Одеської області на 2003-2005 роки та на період до 2010 року	-	Рішення обласної ради від 24.04.03р. № 123-XXIV	Головне управління розвитку інфраструктури та енергозабезпечення облдержадміністрації
9	Програма розвитку туристично-рекреаційної та курортної галузі Одеської області на 2003-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 24.04.03р. № 126-XXIV	Управління культури і туризму облдержадміністрації
10	Обласна програма розвитку краєзнавства на період до 2010 року	40,0	Рішення обласної ради від 08.07.03р. № 178-XXIV	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації, управління культури і туризму облдержадміністрації, управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
11	Обласна програма "Шкільний автобус"	-	Рішення обласної ради від 08.07.03р. № 179-XXIV	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації; управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації; управління ДАІ УМВС України в Одеській області
12	Програма забезпечення житлом молоді Одеської області на 2003-2012 роки	-	Рішення обласної ради від 08.07.03р. № 182-XXIV	Одеське регіональне управління Державної спеціалізованої установи "Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву"; Управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації; Головне управління капітального будівництва

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
				облдержадміністрації
13	Регіональна програма розбудови сфери охорони культурної спадщини Одеської області на 2003-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 01.11.03р. № 248-XXIV	Управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
14	Обласна програма "Вчитель" на 2003-2012 роки	100,0	Рішення обласної ради від 01.11.03р. № 256-XXIV	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації
15	Регіональна програма розвитку і функціонування української мови на 2004-2010 роки	100,0	Рішення обласної ради від 02.04.04р. № 417-XXIV	Управління освіти і наукової діяльності облдержадміністрації
16	Регіональна програма паспортизації об'єктів культурної спадщини Одеської області на 2004-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 04.06.04р. № 457-XXIV	Управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
17	Програма розвитку системи оповіщення та інформатизації Цивільної оборони Одеської області на 2004-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 20.10.04р. № 509-IV	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації
18	Регіональна програма з охорони і відтворення, підвищення продуктивності та раціонального використання лісів області "Ліси Одещини" на 2005-2015 роки	-	Рішення обласної ради від 20.10.04р. № 511-IV	Одеське обласне управління лісового та мисливського господарства
19	Програма розвитку, ремонту та утримання вулично-дорожньої мережі Одеської області на період 2004-2010 років "Дороги Одещини"	-	Рішення обласної ради від 11.01.05р. № 571-IV,	Служба автомобільних доріг в Одеській області; Державне підприємство "Облавтодор"
20	Програма поводження з твердими побутовими відходами в Одеській області до 2011 року	-	Рішення обласної ради від 11.01.05р. № 572-IV	Головне управління розвитку інфраструктури та енергозабезпечення облдержадміністрації
21	Програма "Зерно Одещини 2005-2010"	38000,0	Рішення обласної ради від 25.03.05р. № 595-IV	Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
22	Регіональна програма по локалізації та ліквідації амброзії полинолистої на території Одеської області протягом 2005-2010 років	-	Рішення обласної ради від 22.07.05р. № 660-IV	Прикордонна державна інспекція з карантину рослин в Одеській області
23	Програма стабілізації і розвитку тваринництва Одещини на 2005-2010 роки	2000,0	Рішення обласної ради від 18.11.05р. № 707-IV	Головне управління агропромислового розвитку облдержадміністрації
24	Регіональна програма "Архів – захист історичної пам'яті Одещини, 2006-2010 роки"	-	Рішення обласної ради від 18.11.05р. № 708-IV	Державний архів області
25	Обласна програма поліпшення медичної допомоги хворим на гемофілію в Одеській області на 2006-2010 роки	1500,0	Рішення обласної ради від 23.12.05р. № 739-IV	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
26	Програма формування національної екологічної мережі в Одеській області на 2005-2015 роки	-	Рішення обласної ради від 18.11.05р. № 705-IV	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
27	Обласна Програма подолання дитячої безпритульності і бездоглядності на 2006-2010 роки	505,0	Рішення обласної ради від 31.03.06р. № 781-IV	Служба у справах дітей; управління у справах фізичної культури та спорту; управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації, ГУМВС України в Одеській області
28	Регіональна програма моніторингу довкілля Одеської області на 2006-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 31.03.06р. № 782-IV	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області
29	Програма створення страхового фонду документації Одеської області на 2007-2010 роки	97,3	Рішення обласної ради від 22.12.06р. № 129-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
30	Програма підтримки районних, міських та міськрайонних судів Одеської області на 2007-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 22.12.06р. № 128-V	Територіальне управління державної судової адміністрації України в Одеській області
31	Регіональна програма створення додаткових робочих місць в установах кримінально-виконавчої служби Одеської області на 2007-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 22.12.06р. № 130-V	Управління Державного департаменту України з питань виконання покарань в Одеській області
32	Програма розвитку фізичної культури і спорту у Одеській області на період до 2011 року	300,0	Рішення обласної ради від 22.12.06р. № 127-V	Управління у справах фізичної культури та спорту облдержадміністрації
33	Регіональна програма використання коштів на освоєння земель для сільськогосподарських та лісгосподарських потреб, поліпшення відповідних угідь і охорони земель в Одеській області на 2007-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 22.12.06р. № 126-V	Головне управління Держкомзему у Одеській області
34	Програма інформатизації Одеської області на 2007-2010 роки (Інформаційна Одещина)	2900,0	Рішення обласної ради від 10.11.06р. № 94-V	Комунальне підприємство “Обласний інформаційно-аналітичний центр”
35	Цільова регіональна програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі “Власний дім” на 2007-2011 роки	168,0	Рішення обласної ради від 23.02.07р. № 180-V	Фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі
36	Обласна цільова Програма протидії захворюванню на туберкульоз на 2008-2011 роки	1574,9	Рішення обласної ради від 17.08.07р. № 304-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
37	Обласна програма підтримки молоді “Молодь Одещини” на 2008-2011 роки	100,0	Рішення обласної ради від 09.11.07р. № 352-V	Управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
38	Програма з утвердження гендерної рівності в Одеській області до 2011 року	50,0	Рішення обласної ради від 20.12.07р. № 396-V	Управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації
39	Обласна програма "Репродуктивне здоров'я населення Одеської області до 2015 року"	1743,5	Рішення обласної ради від 20.12.07р. № 397-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
40	Обласна цільова програма запобігання та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань в Одеській області на 2008-2010 роки	5756,0	Рішення обласної ради від 20.12.07р. № 398-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
41	Програма соціально-економічного розвитку Одеської області на 2008-2011 роки (реалізація інвестиційних проектів соціальної інфраструктури)	-	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 447-V	Головне управління економіки облдержадміністрації
42	Регіональна програма розвитку системи реабілітації та трудової зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними захворюваннями та розумовою відсталістю на період до 2011 року	474,0	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 464-V	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації
43	Регіональна програма соціального захисту та медичного забезпечення ветеранів війни в Одеській області на період до 2010 року	6115,3	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 467-V	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації
44	Обласна цільова програма недержавного (додаткового) пенсійного забезпечення працівників бюджетної сфери обласного підпорядкування та посадових осіб місцевого самоврядування на 2008-2017 роки	101,1	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 468-V	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації
45	Програма розвитку	1539,2	Рішення обласної ради	Управління культури і

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
	базової мережі закладів культури і мистецтва Одеської області на 2008-2011 роки		від 29.02.08 року № 469-V	туризму облдержадміністрації, управління охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації
46	Програма підтримки сім'ї в Одеській області до 2010 року	200,0	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 470-V	Управління у справах сім'ї та молоді Одеської обласної державної адміністрації
47	Обласна цільова програма “Житло для медиків на 2008-2010 роки”	-	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 471-V	Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації
48	Комплексна цільова програма запобігання загибелі людей у надзвичайних ситуаціях техногенного та природного характеру в Одеській області на 2008-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 29.02.08р. № 472-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації, Головне управління МНС України в Одеській області
49	Регіональна цільова програма заміни, капітального ремонту та технічної експертизи ліфтів на 2008-2010 роки	7000,0	Рішення обласної ради від 06.06.08р. № 526-V	Головне управління капітального будівництва облдержадміністрації
50	Регіональна програма впровадження програмно-технічного комплексу автоматизованої системи проведення технічного огляду транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів (ПТК АСПТО) на період 2008-2011 років	3000,0	Рішення обласної ради від 06.06.08р. № 528-V	Управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації. КП “Обласний інформаційно-аналітичний центр”
51	Комплексна програма розвитку мереж телерадіомовлення Одеської області на 2008-2011 роки	1200,0	Рішення обласної ради від 12.09.08р. № 593-V	Управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації
52	Регіональна програма будівництва, реконструкції та	-	Рішення обласної ради від 12.09.08р. № 595-V	Головне управління капітального будівництва

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
	утримання місцевих пунктів пропуску через українсько-молдовський державний кордон у межах Одеської області на період до 2015 року			облдержадміністрації
53	Обласна програма забезпечення протипожежного захисту багатоповерхових будинків на 2008-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 12.09.08р. № 596-V	Головне управління МНС України в Одеській області
54	Регіональна програма з безпеки дорожнього руху в Одеській області на період 2008-2011 років	340,0	Рішення обласної ради від 12.09.08р. № 597-V	Управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку облдержадміністрації
55	Регіональна програма співпраці із закордонними українцями на 2008-2010 роки	-	Рішення обласної ради від 12.09.08р. № 603-V	Управління у справах національностей та релігій облдержадміністрації
56	Регіональна програма поводження з токсичними відходами в Одеській області на 2008-2015 роки	-	Рішення обласної ради від 14.11.08р. № 660-V	Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи облдержадміністрації
57	Обласна цільова програма підготовки і проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Одеській області	-	Рішення обласної ради від 28.01.09р. № 739-V	Головне управління економіки облдержадміністрації
58	Програма відпочинку та оздоровлення дітей Одеської області на 2009-2012 роки	8704,8	Рішення обласної ради від 20.03.09р. № 782-V	Управління у справах сім'ї та молоді облдержадміністрації
59	Програма підтримки малого підприємництва в Одеській області на 2009-2010 роки	150,0	Рішення обласної ради від 29.05.09р. № 851-V	Головне управління економіки облдержадміністрації
60	Регіональна програма охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення	-	Рішення обласної ради від 11.09.09р. № 917-V	Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Одеській області

№ п/п	Назва програми	Обсяги фінансування у 2010 році (тис. грн.)	Ким і коли затверджена	Відповідальний виконавець
	екологічної безпеки в Одеській області на 2009-2013 роки			
61	Обласна соціальна цільова програма "Милосердя в дії" на 2010-2011 роки	5078,7	Рішення обласної ради від 03.12.09р. № 990-V	Головне управління праці та соціальної політики облдержадміністрації
62	Обласна цільова програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки	2238,9	Рішення обласної ради від 03.12.09р. № 989-V	Управління охорони здоров'я та медицини катастроф облдержадміністрації
63	Програма підтримки розвитку національних меншин та діяльності національно-культурних товариств Одеської області на 2010-2012 роки	400,0	Рішення обласної ради від 24 грудня 2010 року № 1035-V	Управління у справах національностей та релігій облдержадміністрації
64	Програма енергозбереження Одеської області на 1999-2010 роки	-	Розпорядження голови облдержадміністрації від 21.09.99р. № 911/A-99	Головне управління розвитку інфраструктури та енергозабезпечення облдержадміністрації